

ÅRSREDOVISNING 2016

Playground – en utställning om normer, om alla människors lika värde – och om rätten att vara sig själv. Illustration: Charley Kåberg (1986 – 2017)

**VÄRLDSKULTUR
MUSEERNA** **ETNOGRAFISKA
ÖSTASIATISKA
MEDELHAVET
VÄRLDSKULTUR**
STATENS MUSEER FÖR VÄRLDSKULTUR

Innehåll

Förord	3
Årets höjdpunkter	4
Myndighetens uppdrag	5
Myndighetens historia	6
Världskulturuppdraget	6
1 Resultatredovisning	7
1.1 Publik verksamhet	7
1.1.1 Publik verksamhet 2016	7
1.1.2 Volymer	18
1.1.3 Kvalitet och resultatbedömning	23
1.2 Samlingsförvaltning	24
1.2.1 Samlingen och samlingsförvaltning 2016	24
1.2.2 Volymer	26
1.2.3 Kvalitet och resultatbedömning	27
1.3 Kunskapsuppbyggnad	28
1.3.1 Kunskapsuppbyggnad 2016	29
1.3.2 Volymer	30
1.3.3 Kvalitet och resultatbedömning	30
1.4 Digital utveckling	31
1.4.1 Digital utveckling 2016	31
1.5 Samverkan	31
1.5.1 Samverkan 2016	32
1.5.2 Volymer	36
1.5.3 Kvalitet och resultatbedömning	36
1.6 Tvärgående perspektiv	37
1.6.1 Tvärgående perspektiv 2016	37
1.6.2 Volymer	38
1.6.3 Kvalitet och resultatbedömning	39
1.7 Organisation och kompetensförsörjning	40
1.7.1 Organisation och kompetensförsörjning 2016	40
1.7.2 Volymer	41
1.7.3 Resultatbedömning	43

1.8	Lokaler	44
1.9	Avgifts- och bidragsfinansierad verksamhet.....	44
1.9.1	Avgiftsfinansierad verksamhet 2016	44
2	Finansiell redovisning.....	46
2.1	Ekonomiskt resultat och ställning.....	46
2.2	Resultaträkning	47
2.3	Balansräkning.....	48
2.4	Anslagsredovisning	50
2.5	Tilläggsupplysningar och noter	51
2.6	Väsentliga uppgifter	61

Förord

2016 har varit ett händelserikt men också ansträngande år. Myndigheten har tagit de första stegen i ett omfattande strategiskt förändringsarbete, sjösatt en ny organisation som sätter publiken och användarna i fokus, rekryterat flera nya chefer, vidtagit åtgärder för att förbättra styrning, planering och uppföljning och samtidigt levererat två större uppdrag till regeringen. Den ena rapporten gäller förtydligande av världskulturuppdraget, den andra förslag till åtgärder för att förbättra myndighetens ekonomiska förutsättningar.

Flera förändringar har genomförts som en direkt konsekvens av den myndighetsanalys som Statskontoret presenterade hösten 2015. Myndigheten har genom dessa vidtagna åtgärder, en generell ekonomisk återhållsamhet och ett antal vakanser, lyckats vända ett prognostiserat underskott för 2016 till ett positivt resultat. Utökade anslag 2017–2020 kommer kortsiktigt att förbättra det ekonomiska läget, men långsiktigt kvarstår behovet av kraftfulla åtgärder för att förbättra myndighetens ekonomi.

Tack vare fri entréreformen och ett attraktivt utbud, har vikande besökssiffror vänt uppåt. Antalet unga verksamhetsbesökare har ökat med hela 71 procent och det totala antalet anläggningsbesökare med 35 procent. Utifrån det övergripande målet ”Att bli en angelägenhet för fler”, har flera utvecklingsprojekt initierats.

Världskulturmuseerna fortsätter att utveckla verksamheten och sitt viktiga uppdrag med utgångspunkt i den unika samling myndigheten förvaltar. Myndighetens bedömning är att det inte finns någon motsättning mellan att vara kunskapsinstitutioner som vilar på vetenskaplig grund, och samtidigt vilja vara relevanta för en större och bredare publik. Tvärtom, de är förutsättningar för varandra. I en globaliserad och snabbt föränderlig samtid kan Världskulturmuseerna förmedla kunskap och perspektiv om vilka vi är, var vi kommer ifrån och vilken värld vi vill skapa tillsammans. Vårt uppdrag är viktigare än någonsin.

Göteborg den 22 februari 2017

Ann Follin
Överintendent

Årets höjdpunkter

Världskulturmuseerna har under 2016

- Besökts av 780 000 anläggningsbesökare, en ökning med 35 procent.
- Ökat antalet verksamhetsbesökare med 76 procent.
- Ökat antalet unga verksamhetsbesök med 71 procent.
- Ökat antalet besökare till *Barnens webbmuseum* med 83 procent.
- Ökat närvaron och antalet följare i sociala medier med 31 procent.
- Ökat antalet omnämningar i sociala medier med 40 procent.
- Ökat synligheten i redaktionella media med 65 procent.
- Ökat antalet skolprogram med 17 procent.
- Inrättat en ny avdelning för digital utveckling, Världskulturmuseerna digitalt.
- Öppnat utställningen *Korsvägar 1*.
- Öppnat utställningen *Afghan Tales*.
- Nyöppnat utställningen *Playground* i Stockholm.
- Undertecknat *Unite 4 Heritage* (Unesco).
- Medverkat med föredrag om samlingen på Sveriges största konvent för östasiatisk populärkultur, i Linköping, med ca 9 000 besökare.
- Genomfört nära 800 programpunkter, riktade till såväl en huvudsakligen vuxen publik som till familjer.
- Levererat två uppdrag till regeringen – ”Förtydligande av världskulturuppdraget” och ”Förslag till att förbättra Statens museer för världskulturs ekonomiska förutsättningar”.
- Sjösatt en ny organisation som sätter publiken i fokus.

Myndighetens uppdrag

Statens museer för världskultur har enligt instruktionen (2007:1185) tre övergripande uppgifter:

Myndigheten ska

- visa och levandegöra världens kulturer, särskilt kulturer med ursprung utanför Sverige. Myndigheten ska verka för att dess verksamhet ska vara en angelägenhet för alla människor i samhället
 - dokumentera och belysa olika kulturers yttringar och villkor samt kulturmöten och kulturell variation, historiskt och i dagens samhälle, nationellt och internationellt
 - främja tvärvetenskaplig kunskapsbildning och publik verksamhet i olika former
- Förordning (2015:1003)

Därutöver ska myndigheten, i enlighet med regleringsbrevet, redovisa:

- de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat
- den verksamhet som svarar mot den unga publikens behov samt insatser för att öka den unga publiken
- de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning
- åtgärder som har vidtagits för att nå nya besökare
- effekterna av införandet av fri entré avseende förändringar i besöksutvecklingen i förhållande till tidigare år

Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Statens museer för världskultur innehåller tre särskilda uppdrag som ska redovisas under året:

- *Tydliggörande av världskulturuppdraget*
Statens museer för världskultur har till uppgift att visa och levandegöra världens kulturer, särskilt kulturer med ursprung utanför Sverige. Myndigheten ska ta fram ett underlag som tydliggör vad som kan rymmas inom den uppgiften avseende världens kulturer.
- *Handlingsalternativ för att förbättra de ekonomiska förutsättningarna*
Statens museer för världskultur ska redovisa vad myndigheten kan göra för att förbättra sina ekonomiska förutsättningar och hur olika handlingsalternativ kan påverka verksamheten.
- *Bistå Malmö kommun avseende demokrati- och migrationsmuseum*
Malmö kommun avser att genomföra en förstudie kring förutsättningarna för ett nationellt demokrati- och migrationsmuseum. Statens museer för världskultur ska, inom ramen för sin verksamhet, bistå Malmö kommun i detta arbete.

Mot bakgrund av antagandet av FN:s nya globala 2030-agenda för hållbar utveckling och nystarten av politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112) ska Statens museer för världskultur (enligt regleringsbrev för budgetåret 2016) ”redovisa planerade och genomförda insatser för att främja utbyte och samarbete med aktörer i utvecklingsländer och länder med bristande demokrati i syfte att bidra till global utveckling där hållbarhet, rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv sätts i centrum”.

Myndighetens historia

Statens museer för världskultur är en museimyndighet under kulturdepartementet med verksamhet i både Göteborg och Stockholm. Myndigheten inrättades den 1 januari 1999 och fick ett världskulturuppdrag. En offentlig utredning, SOU 1997:95, *Forum för världskultur*, definierade då begreppet världskultur som "kulturyttringar från olika delar av världen som bidrar till att öka mångfalden i svenskt kulturliv".

Myndigheten består av fyra museer: Etnografiska museet, Östasiatiska museet och Medelhavsmuseet i Stockholm samt Världskulturmuseet i Göteborg. Sammantaget förvaltas över 450 000 föremål, fler än 1 000 000 foton samt omfattande arkiv och bibliotek. Samlingarnas globala bredd och kronologiska djup gör att myndigheten förenar vetenskapliga traditioner som etnografi, antropologi, arkeologi och konstvetenskap.

Världskulturuppdraget

Myndigheten redovisade 2016 en rapport till regeringen som förtydligar tolkningen av världskulturuppdraget. Kultur skapas och omskapas i samspel mellan förändrade villkor och människors erfarenheter av samhälle och historia. Kulturbegreppet bör därför i grunden definieras med utgångspunkt att kultur innebär rörelse i tid och rum.

Formuleringen "levandegöra världens kulturer" i myndighetens instruktion har sina rötter i en äldre etnografisk begreppsbildning och betecknar de 'mindre' och 'obetydligare' kulturer som inte ansetts som civilisationer och som huvudsakligen definierats geografiskt.

För myndigheten innefattar 'kulturer i världen' både kulturer som avgränsas i tid (historia) och rum (geografi) såväl som historiska och samtida globaliserade kulturer där geografi inte utgör en gräns. Världskultur handlar således om individuell och kollektiv föränderlighet och ömsesidighet, lokalt, regionalt och globalt. Den samling med ca 450 000 föremål som Världskulturmuseerna förvaltar utgör materiella spår av livsstilar och världsförståelser som kan belysa komplexa frågor i historisk, samtida och global kontext. Museer har sina rötter i de vetenskapliga kunskapstraditionerna vilket lagt grunden för en stark trovärdighet. Museerna har också möjlighet att öppna upp även för andra kunskapstraditioner och meningsskapande förklaringsystem.

Agenda 2030 och *Farokonventionen* om kulturarvets samhälleliga värde kommer att utgöra centrala inriktningsdokument för myndigheten framöver. Med hänsyn tagen till samtidens globala utmaningar, vilka *Agenda 2030* adresserar, finns det anledning att ytterligare utveckla myndighetens verksamhet och uppdrag utifrån nya frågeställningar. Eftersom Världskulturmuseerna har världen som utgångspunkt, är ambitionen att göra museerna till öppna platser för samtal om de centrala globala framtidsfrågorna.

1 Resultatredovisning

Kvalitativa aspekter

Åtterrporteringskrav: Myndigheten ska enligt regleringsbrev för budgetåret 2016 definiera och redovisa de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat.

I resultatredovisningen för 2016 redovisas verksamheten utifrån i förväg identifierade kvalitetskriterier. Ett antal kvalitetsaspekter har valts ut för respektive verksamhetsområde och bedömning har gjorts av uppfylld kvalitet. Exempel på frågor som myndigheten ställt är: Hur definieras kvalitet för olika delar av vår verksamhet? Vad är god kvalitet när det gäller t ex besöksutveckling, pedagogisk verksamhet, digitala plattformar, samlingsförvaltning, kunskapsuppbyggnad och samverkan? Vidare har myndigheten diskuterat hur väl den genomförda verksamheten uppfyller dessa kriterier.

I föreliggande resultatredovisning har myndigheten prioriterat att, med kvalitetskriterierna som grund, göra en bedömning av årets resultat.

1.1 Publik verksamhet

Uppdrag:

Myndigheten ska göra samlingarna tillgängliga för allmänheten och i det syftet bedriva utställningsverksamhet, pedagogisk verksamhet samt annan utåtriktad verksamhet. Myndigheten ska verka för att dess verksamhet ska vara en angelägenhet för alla människor i samhället.

Prestation:

Under Publik verksamhet har myndigheten en prestation där kostnader och volymer visas: Besökare (anläggnings- respektive verksamhetsbesök). Se nedan under avsnitt 1.2.1 Volymer.

1.1.1. Publik verksamhet 2016

Besöksutveckling

Med besök avses dels fysiska, dels digitala besök. Besökarna utgörs av en rad olika grupper, som t ex besökare till utställningar, programverksamhet, konferenser och event, pedagogisk verksamhet, webbplats och bloggar samt till museernas butiker och restauranger. De optiska räknarna vid museernas entréer räknar samtliga inpasseringar och visar myndighetens anläggningsbesök. Myndighetens verksamhetsbesök räknas via kassasystemet¹. Digitala besökare räknas i antal besök på webbplats och bloggar, antal följare på Instagram, Facebook och Twitter, antal visningar på Youtube och antal besök på myndighetens barnwebb.

Världskulturmuseerna genomför löpande kvalitativa besöksundersökningar, där bland annat kundnöjdheten mäts. Museet mäter även medial uppmärksamhet i antal medieinslag samt annonsvärde, via en bevakningstjänst².

¹ Blå boken.

² Retriever

Kvalitetskriterier avseende besöksutveckling

- Nå fler och nya besökare (mäts i antal besökare och andel förstagångsbesökare)
- Högt andel besökande barn och ungdomar (0-19 år)
- Nationell spridning – nå besökare från hela landet
- Ökat antal unika besökare på myndighetens webbplats
- Ökat antal återkommande besökare på myndighetens webbplats
- Ökat antal besökare och interaktioner på sociala medier
- Nöjd Kund-index – få fler mycket nöjda besökare

Besöksutveckling och fri entré

Under året har myndighetens museer haft 780 083 fysiska besök (anläggningsbesök), en ökning med 35 procent jämfört med 2015 (577 199). Verksamhetsbesöken, registrerade i kassasystemet, har uppgått till 311 462³, en ökning med 76 procent jämfört med 2015 då antalet var 177 466. Delar av ökningen förklaras genom utbudet på museerna, där myndigheten t ex haft ett stort antal besökare till Världskulturmuseet med anledning av utställningarna *Playground* och *Tillsammans*. Myndigheten ser även en ökning av de återkommande besökarna, ett större antal barn och unga och att spontanbesöken är fler jämfört med föregående år.

Den främst bidragande orsaken till ökningen bedömer dock myndigheten vara fri entré-reformen, vilken infördes på Världskulturmuseet 1 januari 2016 och på Etnografiska museet, Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet 1 februari 2016. Myndigheten kan ännu inte härleda några ökade driftskostnader specifikt kopplade till fri entréreformen, vilket kan förklaras av att myndigheten redan innan reformen infördes hade en hög grundnivå avseende säkerhet och bemanning, med tillräcklig kapacitet att kunna ta emot betydligt fler besökare. I samband med införandet av reformen har myndigheten valt att prioritera ökad marknadsföring för att nå nya grupper. Bedömningen är att fortsatt ökade besöksflöden på sikt kan komma att leda till ökade kostnader för bemanning, bevakning, underhåll och övrig drift.

Barn och unga

Barn och unga (besökare under 19 år) utgör en prioriterad målgrupp. *Andelen* barn och unga har minskat något och utgjorde under året 31 procent av det totala antalet verksamhetsbesökare, att jämföra med 32 procent 2015. Ser man till det totala *antalet* unga verksamhetsbesök har dessa ökat med 71 procent jämfört med 2015. Etnografiska museet och Världskulturmuseet utmärker sig här med en dubblering av antalet unga för båda museerna.

Digitala besök

De digitala besöken i form av användare/följare på myndighetens sociala medier har ökat stort under året. När det gäller vänner på Facebook, följare på Instagram och Twitter, ser myndigheten en ökning med 30 procent, från 24 451 följare 2015 till 31 908 följare 2016. Myndighetens webbplats samt bloggar har under året haft en ökning av antalet besökare med 20 procent, från 625 532 besök 2015, till 752 586 besök 2016. Antalet visningar på myndighetens Youtubekonto har däremot minskat, från 42 841 visningar 2015 till 20 106 under 2016. Anledningen till detta bedöms vara att det filmmaterial som producerats under året främst riktat sig mot följare på Facebook.

Besök ensam eller i sällskap, planerat eller spontant?

De flesta besök till Världskulturmuseerna sker i sällskap med familj eller vänner. För 2016 ser myndigheten dock en ökning av ensambesökare mot föregående år. Största delen av besöken planeras en dag i förväg, men 2016 ökar även antalet spontanbesök. Över hälften av besökarna har besökt museerna tidigare, på Världskulturmuseet är hela 70 procent av

³ 14 263 av dessa utgör verksamhetsbesökare till Bergrummet.

besöken återkommande och på Etnografiska museet ligger motsvarande siffra på 61 procent. Kännedom om utställningarna får besökarna genom släkt och vänner eller museernas webbsidor.

Ålder och geografisk fördelning

Besökarna kommer i huvudsak från närregionen, av Världskulturmuseets besökare kommer över 43 procent från Göteborgs kommun. Östasiatiska museet når störst andel utländska besökare, med 46 procent mot övriga av myndighetens museer som ligger på mellan 10 och 24 procent. När det gäller besökarnas ålder har samtliga museer ökat antalet unga besökare, besökare upp till 19 år. Världskulturmuseet har störst *andel* unga besökare medan Östasiatiska museet når en lite äldre publik. Det råder en viss spridning mellan ålder och boendeort beroende på vilken utställning som besökts. Myndigheten kan exempelvis se att utställningarna *Playground*, både i Göteborg och Stockholm, *Tillsammans* och *Japan byter om* har nått en till största delen ung publik jämfört med *Ikebana/Bonsai* och *Afghan Tales* där åldersspridningen varit mer jämnt fördelad. *Afghan Tales* har också nått en hög andel utrikes besökare, över 31 procent. Normalt når Världskulturmuseets utställningar runt tolv procent utländska besökare.⁴

Nöjda besökare

Även avseende nöjdheten hos besökarna ser myndigheten en ökning jämfört med 2015. På Medelhavsmuseet anger 96 procent av besökarna att de är nöjda eller mycket nöjda, mot 91 procent 2015 och på Världskulturmuseet svarar 95 procent samma sak, mot 68 procent 2015. Ytterligare ett kvitto på att Världskulturmuseerna har nöjda besökare är att besökarna i hög grad kan tänka sig att rekommendera museerna till sina vänner och bekanta, medelvärde inom myndigheten är 8,7 på en skala 1–10, där Världskulturmuseet ligger högst med 9,0 i medelvärde.⁵

Utställningar

Utställningsverksamheten ska attrahera en bred målgrupp och särskilt locka barn och ungdomar. Verksamheten ska vara tillgänglig samt utarbetas genom samverkan och medskapande med externa intressenter.

Verksamheten har under året bestått av att producera nya utställningar samt förvalta och utveckla befintliga. Utställningarna kan vara av typen basutställning⁶ respektive tillfällig utställning⁷. Världskulturmuseerna har under året haft 21 mindre och större pågående basutställningar, 9 tillfälliga utställningar samt en vandringsutställning.

⁴ Källa: Myndigheten för kulturanalys samt publikundersökningar i aktuella utställningar.

⁵ Källa: Myndigheten för kulturanalys.

⁶ Utställning på de egna museerna avsedd att visas under en längre period (flerårig).

⁷ Utställning avsedd att visas under en kortare period.

Kvalitetskriterier avseende utställningar

- Utifrån myndighetens uppdrag producera utställningar med en hög relevans för valda målgrupper
- Utställningsproduktioner ska involvera relevanta intressentgrupper
- Utställningarna ska omskrivas i olika typer av media
- Utställningarna ska bygga på samarbeten som tillför perspektiv och kunskap
- Samlingen och kunskapen om samlingen ska aktivt användas i utställningsproduktionerna
- Minst tre sinnen ska aktiveras i varje utställning
- Gestaltningen ska stimulera ett aktivt lärande
- Olika versioner av utställningstext ska finnas, (t ex olika språk, flera kunskapsnivåer och lättläst svenska)
- Varje utställningsproduktion ska förhålla sig aktivt till gällande diskriminerings- och tillgänglighetslagstiftning
- Utställningsproduktionerna ska utveckla utställningsmediet

Utställningar som öppnat under 2016**Japan byter om**

Japansk kultur och japanska traditioner var fokus för utställningen *Japan äger rum* som med anledning av tehusets 25-årsjubileum visades på Etnografiska museet år 2015. Under 2016 omformades *Japan äger rum* till *Japan byter om*. Detta gjordes utifrån två teman, cosplay och indigo, som speciellt attraherat den unga publiken i samband med den tidigare utställningen. Medskapande och möte med den unga publiken var utgångspunkten för arbetet och mottot var gränsöverskridande, normkreativt och görande. Indigofärgade textilier togs fram ur myndighetens samling, och nyförvärv av indigoplagg gjordes med hjälp av fondmedel. Myndigheten samarbetade med svenska denimsamlare och skraddare vilka lånade ut egna plagg och tillförde ny kunskap om samlingen. I utställningen visades denimplagg från sent 1800-tal och framåt. Sammanlagt ca 57 000 personer besökte Etnografiska museet under perioden.

Playground

Utställningen *Playground* öppnade på Etnografiska museet under hösten. *Playground* visades under 2015 på Världskulturmuseet, och utvecklades i dialog och samarbete med The Unstraight Museum, West Pride samt vietnamesiska museer och organisationer ur det civila samhället i Vietnam. I Stockholm adderades berättelser från HBTQ-flyktingar i samarbete med The Unstraight Museum och RFSL Newcomers. Insamlingen av berättelser gjordes delvis genom workshops med hjälp av metoden "body mapping"⁸ som genomfördes av museets pedagoger. Resultatet visas i utställningen.

I samband med utställningen skapades även ett spår i museets basutställningar som berättar om normer i olika kulturer och under olika tidsperioder. Spåret belyser redan utställda föremål med nya perspektiv.

Visdom i marmor och graffitti

Utställningen *Visdom i marmor och graffitti* var ett samarbetsprojekt med Lillholmsskolan i Skärholmen och Unga Berättare och omfattade skolämnena bild, svenska och SO. Eleverna fick med inspiration i Medelhavsmuseets samling och utställningar välja varsin klassisk eller samtida sentens att gestalta i marmor och graffitti samt skriva en text

⁸ Body mapping är ett sätt att berätta om sitt liv via bildskapande. Metoden har sitt ursprung i Sydafrika, där den från början användes för att hjälpa HIV-patienter bearbeta trauman. Numera är metoden spridd över hela världen och används på många olika sätt, t ex som terapi eller som forskningsunderlag i undersökningar om olika gruppers hälsa.

om. Projektet präglades av en medskapande process där eleverna slutförde arbetet på plats i museet. Målsättningen var att eleverna skulle känna att museet var en plats där de både kunde känna sig representerade och välkomna.

Bonsai/Ikebana - levande konst från Japan

Under sommaren 2016 intogs Östasiatiska museet av japansk växtkraft. Genom en installation med redskap, keramik och bilder från museernas arkiv fick besökarna lära sig mer om de båda konstarterna ikebana och bonsai, från rötterna i Kina till utvecklingen i Japan. Utställningen producerades och underhölls i nära samarbete med Svenska bonsaisällskapet, Ikebana International - Stockholm Chapter och Ichyio-skolan i Stockholm.

En blomma, en värld.

Samtida tuschmåleri av den kinesiska konstnärinnan Tong Xi visades under året i Målerirummet på Östasiatiska museet. Tong Xis verk, med tuschmåleri, kalligrafi och poesi i kombination, är ett exempel på hur traditionen fortlever och förnyas i det moderna kinesiska samhället. Tong Xi valde dessutom ut två målningar ur Östasiatiska museets samling, som ställdes ut tillsammans med hennes egna verk. I utställningen kan besökarna ta del av Tong Xis personliga reflektioner över de historiska verken.

Sumo - sport, ritual, konst

Utställningen gav en glimt av sumobrottningens betydelse i äldre japansk kultur genom ett omfattande inlån av träsnitt från samlaren Göran Flyxe. I utställningen skildrades sporten genom träsnitt från 1800-talet som visar idolbilder av brottare samt beskrivande bilder av sporten. Besökarna kunde även ta del av filmmaterial som visade modern sumobrottning. Utställningen gjordes i samarbete med Göran Flyxe och visades på Östasiatiska museet.

Underbara ting

Hösten 1922 påträffade arkeolog Howard Carter en trappa ner till en grav, vars dörr var försedd med den kungliga nekropolens sigill. Graven tillhörde en då relativt okänd farao, Tutankhamon. Utgrävningen dokumenterades av fotografen Harry Burton, vars bilder visades på Medelhavsmuseet under hösten 2016. Bilderna tillhör museets samling och presenterar en pedagogisk berättelse om Howard Carters världskända upptäckt. Utställningen har stått som en pendang till programserien *Höst i Konungarnas dal* som har pågått på Medelhavsmuseet under samma period.

Svart Atlas

En installation av konstnären Jacqueline Hoang Nguyễns visades på Etnografiska museet 18 november – 18 december 2016. Museer ifrågasätter sällan de transportvägar och den logistik som ligger bakom föremålens närvaro i museernas samlingar. Med utgångspunkt i fotografier ur Etnografiska museets arkiv reflekterar *Svart Atlas* kring under vilka förutsättningar samlingarna förflyttats, från främmande länder till museernas magasin.

Korsvägar del 1

Korsvägar är en del av myndighetens satsning att bygga upp ett basutbud på Världskulturmuseet. Utställningen öppnar i etapper under 2016–2018 och den första delen, om hållbarhet och livsviktiga val, fokuserar på vatten som en sammanlänkande och åtskiljande kraft i mänsklighetens existens. Utställningens syfte är att med hjälp av myndighetens samling ge kunskap om hur det är ställt på jorden idag och, med vatten som utgångspunkt, reflektera över klimatförändringar, migration, livsstil och framtid.

Afghan Tales

Utställningen *Afghan Tales* lyfter fram afghanskt samtidsfotografi och bidrar till att öka kunskapen om det samtida Afghanistan genom röster inifrån, vilka nyanserar den vanliga nyhetsrapporteringen om landet som en plats enbart för konflikt. Utställningen visar fotografier från 23 afghanska fotografer, majoriteten födda på 1980- och 90-talet. Materialet representerar olika teman, tekniker och utförande.

Vandringsutställningar**Secret love**

Utställningen Secret Love visas på Värmlands museum under perioden 26 november 2016 - 12 mars 2017. Dessförinnan visades den på Tropenmuseum i Amsterdam, Nederländerna (2 maj 2015 - 8 maj 2016), där den sågs av drygt 225 000 besökare. Med anledning av det stora intresset förlängdes utställningstiden med ett halvår. Totalt medverkar 25 kinesiska konstnärer med ca 160 verk, vilka alla ger uttryck för ämnen som identitet, sexualitet och normer. Tonvikten ligger på konstnärernas strävan att åstadkomma förändring i det kinesiska samhället.

Förstudier**Myndighetsgemensam klimatutställning**

Under 2016 har en större förstudie genomförts, gällande en myndighetsgemensam klimatutställning med planerad öppning under 2018.

Programverksamhet

Med programverksamhet avser myndigheten de aktiviteter som erbjuds besökaren utöver utställningsupplevelsen, som t ex föredragsserier, konserter och temadagar.

Programverksamheten tar sitt avstamp i samlingen och dess ämnesområden och är en del av den publika verksamheten. Inriktningen är till stor del avhängig vilka utställningar myndigheten visar samt aktuella händelser i omvärlden.

Kvalitetskriterier avseende programverksamhet

- Utifrån myndighetens uppdrag ska programverksamheten ha en hög relevans för våra besökare
- Programverksamheten ska bidra till att fördjupa olika perspektiv, genomföras i olika format samt vara samtidsrelevanta
- Programverksamheten ska göras genom samarbeten
- Programverksamheten ska ha en nationell och internationell spridning, genom t ex användande av ny teknik
- Medverkande inom programverksamheten ska ha en mångkulturell, nationell och internationell spridning

Programverksamhet 2016

Under 2016 genomfördes nästan 800 programpunkter, riktade till såväl en huvudsakligen vuxen publik som till familjer. 32 864 personer har deltagit i aktiviteter som föredrag, konserter, skapande verksamhet och familjeprogram, vilket är en ökning med ca 1 000 personer jämfört med föregående år. Detta kan i huvudsak förklaras med populära aktiviteter för barn och unga. Antalet deltagare i program med huvudsakligen en vuxen målgrupp har däremot minskat.

Programverksamheten har haft en stor spännvidd under året; allt från festivaler kopplade till utställningen *Playground*, workshops om hållbar utveckling, demokratifrågor och debatt om det amerikanska presidentvalet till konserter med världsstjärnor, asiatiska

nyåret samt *Minicon* och *Confusion* (cosplay-event). Programserien *Fokus: Mellanöstern* på Medelhavsmuseet fortsatte att intressera publik, då temat som rör migration och integration är både aktuellt och angeläget. I Stockholm lockade Kulturnatten besökare och firandet av den muslimska högtiden Eid al-Adha på Världskulturmuseet besöktes av mer än 2 500 personer. I samband med *Vetenskapsfestivalen* i Göteborg var Världskulturmuseet värd för ett flertal program, bland annat invigningen i samarbete med Folkuniversitetet. Programpunkten inför det amerikanska valet, som var ett samarbete med Folkuniversitetet, intresserade ett stort antal deltagare.

Myndigheten har även arrangerat programverksamhet kopplad till de utställningar som visats under året, som t ex *Sumo – sport, ritual, Black Atlas, Underbara ting* och *Afghan Tales*. I anslutning till utställningen *Japan byter om* anordnades workshops där deltagarna kunde skapa egna dräkter och attribut. Hela Etnografiska museet aktiverades under flera kvällar med *#cosdate* – ett samarbete mellan museet och flera aktiva cosplaystjärnor, och utställningen avslutades med *Minicon* då museet fylldes av olika karaktärer från cosplayvärlden.

Pedagogisk verksamhet

Inom pedagogisk verksamhet räknas såväl förbokade visningar (skolgrupper respektive andra grupper) som allmänna visningar/dagliga visningar av olika karaktär.

Kvalitetskriterier avseende pedagogisk verksamhet

- Utifrån myndighetens uppdrag och föremålssamling ska den pedagogiska verksamheten ha en hög relevans för våra besökare
- Den pedagogiska verksamheten ska stödja livslångt lärande och uppmuntra till långsiktiga samarbeten
- Den pedagogiska verksamheten ska bidra till ökad samverkan och att göra museerna till attraktiva lärplattformar
- Skolprogrammen ska utgå från skolans läroplan
- Skolprogrammen ska tas fram i dialog med lärarreferensgrupper
- Den pedagogiska verksamheten ska erbjuda workshops och program (för skolan finansierat inom Skapande skola)
- Den pedagogiska verksamheten ska ha en bredd och nå fler elever/besökare
- Lärarhandledningar samt övrigt informationsmaterial ska finnas digitalt och stödja elever och lärare inför, under och efter besök

Pedagogisk verksamhet 2016

Fokus för den pedagogiska verksamheten under året har varit att förtydliga hur verksamheten förhåller sig till läroplanen i existerande skolprogram samt att utveckla nya skolprogram utifrån skolans behov. En stor del arbetsmaterial och lärarhandledningar har publicerats på webben. Genom befintligt avtal med ämneslärarprogrammet och ett nytt avtal med förskolelärarprogrammet vid Göteborgs universitet, har befintliga formella samarbeten med lärarutbildningar utökats kopplat till utställningarna *Korsvägar*, *Tillsammans* och *Afghan Tales*. Dialog med förvaltningar och enskilda skolor har bidragit till att Världskulturmuseernas utbud ökat sin relevans för utbildningssektorn.

Under andra halvåret 2016 gjordes en inventering av skolprogrammen på Etnografiska och Östasiatiska museet. Ett inledande utvecklingsarbete genomfördes därefter med syfte att öka antalet bokade skolgrupper på dessa platser. Skolprogrammen har under året uppdaterats med nya ämnen med tydligare koppling till skolans läroplan. Nya samarbeten har initierats med lärare/skolor och pedagogiska metoder har utvecklats. Exempel på nya

skolprogram är program om det moderna Kina, folkmord, världens konst och hantverk, kulturarv samt amerikansk kultur.

Förutom att arbeta med specifika teman har fler skolprogram relaterade till respektive plats basutbud utvecklats. Världskulturmuseet har även bedrivit uppsökande verksamhet i samarbete med skolor i närförort.

Konferens och event

Världskulturmuseerna har en uttalad ambition att alla besökare ska få en museiupplevelse, oavsett anledning till besöket. Genom konferensverksamheten har myndigheten möjlighet att vara en mötesplats för olika externa arrangemang och därigenom nå en bredare målgrupp.

Kvalitetskriterier avseende konferens och event

- Konferens- och eventverksamheten ska vara kopplad till museiverksamheten (t ex genom introduktioner, presentationer, workshops eller visning)
- Lokalerna ska göras attraktiva att hyra genom att museiupplevelsen förstärker besöket
- Lokalerna ska hålla en god standard, både avseende teknik och inredning

Konferens och event 2016

Antalet uthyrningar av myndighetens konferenslokaler har ökat något jämfört med föregående år, vilket har bidragit till att myndigheten kunnat sprida kännedom om museernas verksamhet till fler.

Att övergå från marknadsföring genom fysiskt deltagande i mässor till marknadsföring via sociala medier har resulterat i fler förfrågningar och bokningar samtidigt som marknadsföringskostnaderna minskat. Även samarbeten med andra verksamheter har resulterat i ett ökat antal bokningar. Flera konferenser har genomförts i samverkan med närliggande verksamheter, som t ex Svenska Istanbulinstitutet (konferens om migrationen från Syrien), Riksantikvarieämbetet (inledningen till höstmötet), Bukowskis (föredrag om handel med hotade kulturföremål) och Riksutställningar (bl a med Akademi Valand och World Wide Wikipedia). Även samarbete med andra verksamheter kring Korsvägen i Göteborg har resulterat i flera bokningar.

Under året har nya workshops och aktiviteter för konferensgäster utvecklats.

Kommunikation och digitala plattformar

Världskulturmuseerna har under året arbetat aktivt med att utveckla närvaron i digitala och sociala kanaler, för att ge möjlighet till ökat engagemang bland myndighetens målgrupper samt att nå nya grupper av besökare.

Kvalitetskriterier avseende kommunikation och digitala plattformar

- Verksamheten ska kommuniceras och bidra med kunskap och perspektiv i samhällsdebatten genom intervjuer i media, visningar av blogginlägg, kommunikation och interaktion via Facebook och andra sociala medier
- Verksamheten ska vara synlig i redaktionella media, bloggar och sociala medier
- Inför varje större kommunikationsinsats ska möjligheten till samarbeten och sponsring undersökas
- Publikundersökningar ska genomföras och analyseras kontinuerligt för att bidra till ökad kunskap om befintliga och potentiella besökare
- Kommunikationen ska nå fler

Kommunikation och digitala plattformar 2016

Myndigheten hade stor synlighet i media under året. Händelser som särskilt uppmärksammades var utställningen *Afghan Tales* på Världskulturmuseet samt utställningen *Playground*, som nominerades till flera priser och nyöppnade på Etnografiska museet under året.

Myndighetens expertroll i kulturarvsfrågor har fortsatt lyfts fram under året. Världskulturmuseernas medarbetare har ombetts medverka med kommentarer med anledning av det hotade kulturarvet på platser som Palmyra och Mosul. Bedömningen är att kännedomen om myndighetens expertis på området har ökat i och med den föreslagna anslagsökningen för att ge myndigheten ökade möjligheter till ett långsiktigt arbete för att främja skydd av hotat kulturarv.

Under året har Världskulturmuseernas övergripande uppdrag och ekonomiska förutsättningar uppmärksammats särskilt i det offentliga samtalet. Utgångspunkten har varit myndighetens återskottering på två regeringsuppdrag i dessa frågor. Världskulturmuseerna kan konstatera att intresset för myndighetens verksamhet har varit mycket stort och att detta har genererat dels rak nyhetsbevakning, dels omfattande opinionsbildande material i form av krönikor, debattartiklar och kommentarer på ledarplats.

Barnens webbmuseum har under året haft en stor ökning av antalet besökare. Webbplatsen öppnade 2015 och är utvecklad för och tillsammans med barn, den är även anpassad för att vara tillgänglig för personer med läs- och skrivsvårigheter. Myndighetens medarbetare publicerade under året ett antal blogginlägg på Världskulturmuseernas blogg *Historier från samlingarna*.

Världskulturmuseerna deltog under året i utbildningen *Swedish Digital Identities Program* (SweDip) som arrangeras av föreningen IDEK (Intresseförening för innovation, idéer, design, kommunikation och kulturarv). Utbildningen syftar till att hjälpa arkiv, bibliotek, museer och andra kulturarvsorganisationer att nå och engagera ny publik, och skapa genomslag i sociala medier.

För sociala medier se rubriken Besöksutveckling 2016 (sid 8).

Den unga publikens behov

Återrapporteringskrav: Statens museer för världskultur ska redovisa den verksamhet som svarar mot den unga publikens behov.

Barn och unga (besökare under 19 år) utgör en prioriterad målgrupp. Att verksamheten särskilt ska attrahera barn och unga, är även ett av myndighetens kvalitetskriterier avseende tvärgående perspektiv.

Kvalitetskriterier avseende den unga publikens behov

- Barnperspektivet ska integreras och prioriteras i hela verksamheten
- Unga målgrupper ska involveras i referensgrupper/fokusgrupper
- Verksamheten ska vara tillgänglig och attraktiv för unga målgrupper
- Genom ett systematiskt beaktande av skolans kunskapsmål (Lgr 11) ska myndigheten vara en attraktiv samarbetspartner och kunskapsresurs för skolor runt om i landet

Den unga publikens behov 2016

Utställningen *Tillsammans*, som öppnade på Världskulturmuseet i november 2015, vänder sig till barn i åldrarna noll till tolv år med deras vuxna och har tillsammans med övriga aktiviteter såsom skolprogram och program bidragit till att öka andelen barn och unga bland museets besökare. I anslutning till utställningen har museet tillsammans med målgruppen utvecklat en vägledning (manual) för de olika åldrarna, med målsättning att öka tillgängligheten och förståelsen.

Utställningarna *Korsvägar* och *Afghan Tales* har åldersmässigt ungdomar och unga vuxna som målgrupp. Såväl delar av innehållet som olika aktiviteter i anslutning till visningar och programaktiviteter har genomförts med representanter för målgrupperna. I samband med *Afghan Tales* har ett långsiktigt samarbete med *Unga svenska Afghanistankommittén* etablerats.

Utställningen *Playground* lyfter frågor av stor vikt och intresse för ungdomar och unga vuxna, vilket under året visat sig i stor efterfrågan på skolverksamhet från högstadium och gymnasium. Utställningen diskuterar normer utifrån ett HBTQ-perspektiv och riktar sig särskilt till målgruppen 12–19 år. Allt innehåll är utformat med målgruppen samt läroplanen i åtanke. Inför visningen i Stockholm kompletterades utställningen med ett avsnitt om hedersnormer, vilket togs fram i samarbete med föreningen *Varken hora eller kuvad*. I samarbete med föreningen presenterades deras forskningsrapport 1 100 som är baserad på intervjuer med 1 200 barn och unga i åldrarna 12 – 18 år. Rapporten undersöker förekomsten av hedersrelaterat förtryck i utsatta förorter i Stockholm och utgör en installation i utställningen, där skådespelare gestaltar informanter i studien.

Utställningen *Visdom i marmor och graffiti* var ett samarbetsprojekt med Lillholmskolan i Skärholmen, där 95 procent av eleverna har bakgrund i länder utanför Europa, och Unga Berättare. Utställningen omfattade skolämnena bild, svenska och SO.

Utställningen *Japan byter om* vände sig till en ung publik och hade flera programpunkter för unga kopplade till utställningens tema. Inför produktionen av utställningen kunde museet genom kontakter med *NärCon Eventbyrå AB*⁹ och föreningar engagerade i cosplay skapa kontakt med unga som lånade ut dräkter och tillbehör till den nya utställningen. Som en del i detta nätverksbyggande medverkade Etnografiska museet med föredrag om myndighetens samling på *NärCon Sommar 2016*, Sveriges största konvent för östasiatisk populärkultur, i Linköping, med ca 9 000 besökare.

⁹ Ett eventföretag, med en serie av kombinerade spel- och animekonvent som arrangeras i bland annat Linköping.

I samverkan med elever och lärare utvecklades flera nya skolprogram under året: Programmet *Folkmord* för åk 7–9 på Etnografiska museet, *Det moderna Kina och dess historia - klasskamp, Mao, förtryck och "boom"* riktad till åk 7-9 med efterföljande workshop på Östasiatiska museet samt *Välja väg* – om hållbar utveckling (Agenda 2030), med fokus på sociala frågor och med vatten som röd tråd, för åk 7-9 på Världskulturmuseet.

Familjeverksamheten, som främst bedrivs på lov och helger, har under året varierat kring teman som samurajer, dockor och figurer, Egypten, Bollywood och De dödas dag. För de allra minsta besökarna har konceptet med fredagsmys för bebisar och deras vuxna fortsatt att utvecklas på Världskulturmuseet och nått målgruppen föräldralediga med allt från bebisvisningar i *Tillsammans* till bebisdisco. Under året har även *Barnens webbmuseum* utvecklats ytterligare.

Tillgänglighet för personer med funktionsvariation

Återrapporteringskrav: Myndigheten ska redovisa de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Myndigheten har under året aktivt arbetat med detta inom ett antal verksamhetsområden: utställningar, program, pedagogik och tillgänglighet till lokalerna.

Kvalitetskriterier avseende tillgänglighet för personer med funktionsvariation

- Utställningar ska produceras med höga krav på tillgänglighet
- Lokalerna ska anpassas utifrån gällande lagstadgade tillgänglighetskrav
- Referens-/fokusgrupper ska involveras för att säkerställa olika målgruppers behov
- Visningar för personer med olika funktionsvariationer ska erbjudas
- Olika versioner av utställningstext ska finnas, t ex lättläst, inläst text
- Myndighetens webbplatser och digitala plattformar ska utformas enligt gällande standard enligt w3c:s¹⁰
- Lagen om diskrimineringsförbud ska vara allmänt känd inom myndigheten
- Erfarenheter ska delas för att höja medvetenheten och öka organisationens kompetens i tillgänglighetsfrågor

Tillgänglighet för personer med funktionsvariation 2016

Myndigheten har under året utvecklat sina aktiviteter anpassade för personer med olika funktionsförutsättningar.

Utställningen *Tillsammans* utvecklades tillsammans med fokusgrupper, vilka har fortsatt att komma till Världskulturmuseet. Detta har bidragit till att museet och utställningen har kunnat vidareutvecklas till en mötesplats för familjer med funktionsvariationer.

Utställningen har också genererat samarbeten med föreningar som t ex *Passalen*, en ideell organisation som arrangerar fritidsaktiviteter för personer med funktionsvariationer samt föreningen *Ung cancer* som under året arrangerat workshops på Världskulturmuseet.

Utställningen *Playground* lyfter frågor om vad det innebär att leva med funktionsvariation och är genomgående formgiven med tanke på att personer med olika funktionsförmågor ska kunna ta del av utställningen. Utställningens fysiska gestaltning är utformad för att

¹⁰ Myndighetens webbplatser och digitala plattformar ska utformas enligt gällande standard enligt w3c (World Wide Web Consortium)

väcka en medvetenhet hos samtliga besökare om att samhället rymmer människor med olika funktionsförmågor.

Genom att övergå från teckenspråkstolkade visningar till visningar på teckenspråk med döva guider¹¹ har visningarna anpassats ytterligare. I övrigt har visningar med taktila inslag samt konceptet *Möten med minnen*, riktat till personer med demensdiagnos och deras anhöriga, fortsatt under året. Pedagoger har även besökt ett antal gruppboenden i form av *Museet kommer till dig*.

Världskulturmuseet har arbetat vidare tillsammans med Statens fastighetsverk, utifrån den inventering som gjordes av Västra Götalandsregionens tillgänglighetsdatabas hösten 2014. Trots att museibyggnaden endast är tio år föreligger en rad fysiska tillgänglighetsbrister t ex vad gäller kontrastmarkeringar, entrédörrar och belysning. Med inventeringen som utgångspunkt har ett antal brister åtgärdats under året och arbetet kommer att fortsätta gemensamt under 2017.

1.1.2 Volymer

Anläggningsbesök (enligt optisk räknare)	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 - utfall
Etnografiska museet	135 201	107 277	108 000
Medelhavsmuseet	337 502	239 701	298 000
Östasiatiska museet	92 984	69 488	81 000
Världskulturmuseet	200 133	141 466	163 000
Bergrummet	14 263	19 267	15 000
Totalt	780 083	577 199	665 000
Kostnad per prestation, kr	168	223	198

Verksamhetsbesök, totalt ¹² (via Blå boken/kassan)	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 - utfall
Etnografiska museet	52 583	28 204	26 037
Medelhavsmuseet	90 744	46 961	61 339
Östasiatiska museet	49 117	25 514	28 025
Världskulturmuseet	104 755	57 468	58 623 ¹³
Bergrummet	14 263	19 319	15 000
Totalt	311 462	177 466	189 024
Kostnad per prestation, kr	421	726	743

Tabellen visar det totala antalet besökare som passerat kassasystemet, löst inträdesbiljett till utställning, programverksamhet, visning eller deltagit i konferens.

¹¹ Från Tecken för alla.

¹² Fr.o.m. 2016 införs en ändrad redovisningsprincip, i enlighet med nya riktlinjer från Myndigheten för kulturanalys, där det totala antalet verksamhetsbesök exklusive besökare till restaurang ingår. 2015 respektive 2014 års utfall är därför omräknat och korrigerat i enlighet med den nya principen.

¹³ Utfall 2014 korrigerat för Världskulturmuseet för att få en jämförbar siffra med 2015, då besökare till program ingår.

Besök under 19 år¹⁴ Inkl. skolelever på bokade program och på egen ledning	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 - utfall
Etnografiska museet	18 872	9 259	10 719
Medelhavsmuseet	24 092	16 814	22 689
Östasiatiska museet	7 259	5 369	7 824
Världskulturmuseet	44 613	22 349	18 837
Bergrummet	1 339	2 290	1 993
Totalt	96 175	56 081	62 062¹⁵

Antal vuxenprogram samt deltagare	2016 – utfall		2015 – utfall		2014 - utfall	
	Antal program	Antal deltagare	Antal program	Antal deltagare	Antal program	Antal deltagare
Etnografiska museet	45	3 002	38	3 941	64	2 600
Medelhavsmuseet	39	3 276	44	5 503	45	4 340
Östasiatiska museet	36	4 796	38	5 392	49	5 240
Världskulturmuseet	53	10 995	99	15 087	115	12 803
Bergrummet	0	0	4	113	1	696
Totalt	195	22 068	223	30 036	274	25 679

Temadagar, föreläsningar, konserter övriga aktiviteter med primärt vuxen publik. Deltagare inkluderar såväl barn som vuxna. Antal program/antal deltagare.

Antal förbokade skolprogram	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 - utfall
Etnografiska museet	383	143	202
Medelhavsmuseet	304	266	247
Östasiatiska museet	87	101	89
Världskulturmuseet	520	593	443
Bergrummet	15	37	29
Totalt	1 309	1 140	1 010

Antal pedagogleda besök för skolklasser.

¹⁴ Besökare under 19 år räknas genom att personalen i entrén gör en bedömning av om besökaren är under eller över 19 år.

¹⁵ Uppdaterad siffra från 2015 års årsredovisning för utfall 2014, pga. felaktig summering. (59 931 i Årsredovisning för 2015.)

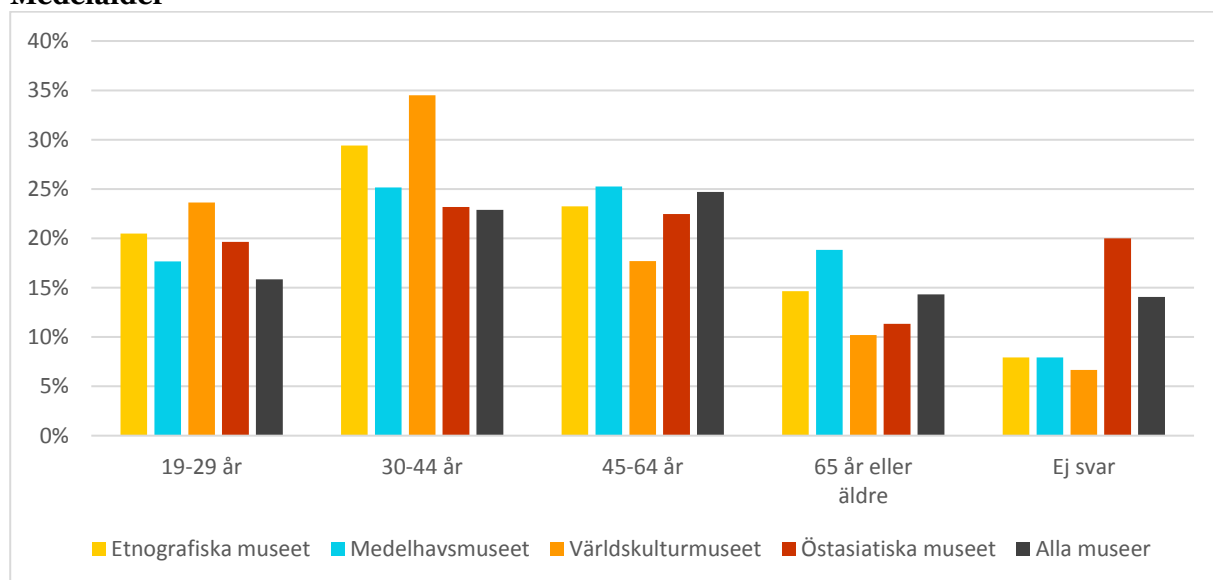
Antal förbokade visningar – vuxengrupper	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 - utfall
Etnografiska museet	71	41	36
Medelhavsmuseet	71	60	85
Östasiatiska museet	15	16	30
Världskulturmuseet	135	111	69
Bergrummet	60	65	43
Totalt	352	293	263

Pedagogledda besök för vuxengrupper; pensionärer, konferensgäster, företag, föreningar etc.

Konferens och event

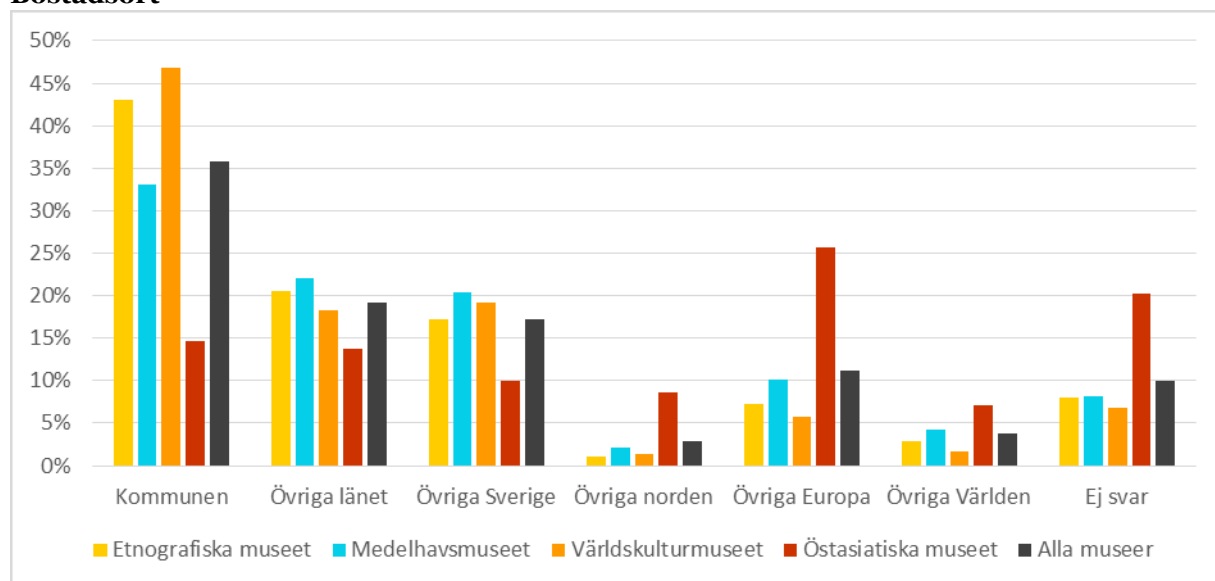
Av de 375 konferenser/event (361, 2015) som ägde rum under året valde 123 till en visning/introduktion (74, 2015), vilket motsvarar drygt 30 procent och är en ökning med 10 procentenheter jämfört med 2015.

Medelålder

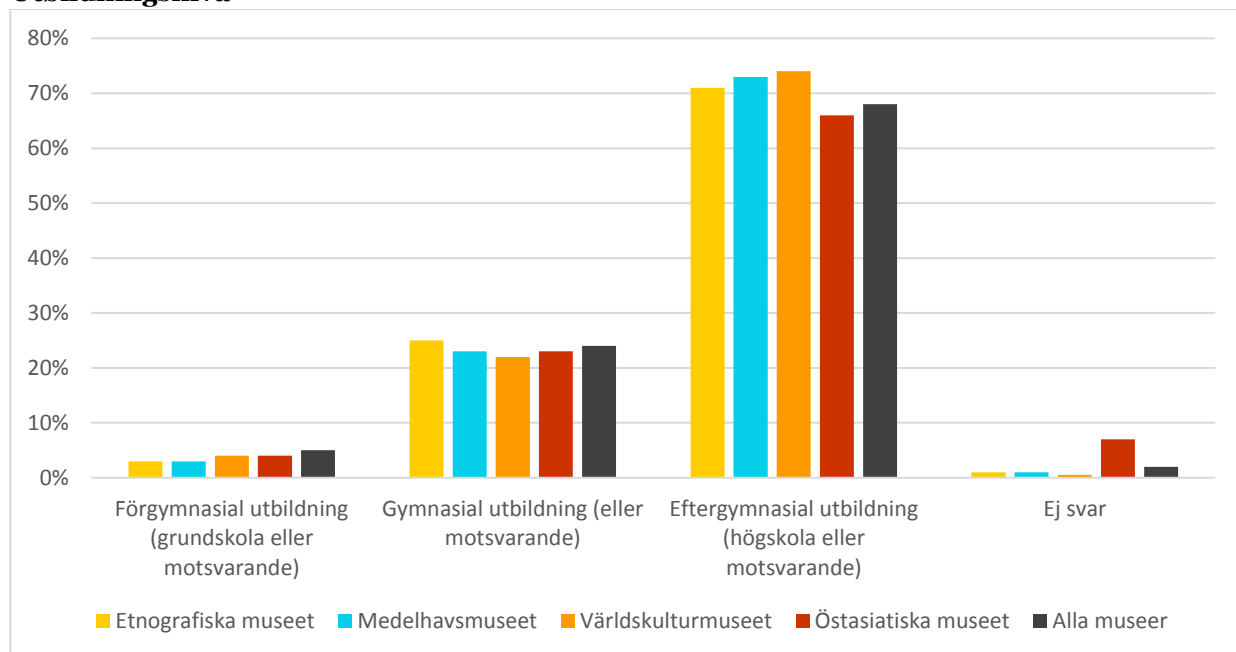
Grafen ovan visar åldersspann på besökare till Världskulturmuseerna samt genomsnitt för alla museer som deltagit i undersökningen. (Källa Myndigheten för kulturanalys)

Bostadsort

Grafen ovan visar bostadsort på besökare till Världskulturmuseerna samt för alla museer i undersökningen. (Källa: Myndigheten för kulturanalys)

Utbildningsnivå

Grafen ovan visar utbildningsnivå för besökare till Världskulturmuseerna samt genomsnittet för alla museer i undersökningen. (Källa: Myndigheten för kulturanalys)

Antal digitala användare

Digitala kanaler, Kanal och aktivitet	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Besök webbplats, inklusive bloggar	752 586*	625 532	561 770
Vänner Facebook	22 906	18 313	14 351
Följare Instagram	5 859	3 383	1 685
Följare Twitter	3 143	2 755	2 145
Visningar av videor Youtube	20 106**	42 841	31 702
Besök barn/unga webb	48 007***	26 291	22 346
Summa digitala användare	784 494	719 115	633 999

* Siffran anger antal sessioner. En session är den tid då användaren aktivt använder webbplatsen.

** Vi har mätt views/visningar: "Antalet faktiska visningar för dina kanaler eller videoklipp".

*** Anger antal sessioner till <http://www.varldskulturmuseerna.se/barn/> och

<http://www.varldskulturmuseerna.se/barnens-varldskultur/>

Antalet besökare till Barnens webbmuseum har under år ökat med 83 procent jämfört med 2015. 30 blogginlägg publicerades under året på världskulturmuseernas blogg *Historier från samlingarna*. Bloggen hade sammanlagt 9 634 besökare.

Synlighet i redaktionella medier

Myndigheten konstaterar att synligheten i redaktionella medier fortsätter att öka.

Världskulturmuseerna syntes sammantaget i redaktionell bevakning 4 284 gånger under 2016. Motsvarande siffra för 2015 var 2 596, en ökning med 65 procent. Den beräknade räckvidden för print och webb uppgår till 407 175 319¹⁶.

Den geografiska spridningen är relativt god. När det gäller bevakning i print, förekom Världskulturmuseerna i 32 procent av fallen i storstadspress medan landsortspress svarade för 46 procent.

Medietyp	Antal 2016	Antal 2015	Antal 2014
Radio/TV	28	17	21
Tryckt press	1 554	1 093	697
Webbaserad press	2 702	1 486	1 046
Summa	4 284	2 596	1 764

Antal artiklar och räckvidd	Antal	Räckvidd
Etnografiska museet	817	86 566 247
Östasiatiska museet	629	86 656 628
Världskulturmuseet	1 024	77 333 560
Medelhavsmuseet	817	86 656 628
Statens museer för världskultur/ Världskulturmuseerna	969	89 380 010
Summa	4 256*	407 175 319

Källa: Retriever. (Tabellen omfattar ej Radio/TV)

* Tabellen omfattar artiklar där fler än ett varumärke kan ha omnämnts.

¹⁶ Räckvidd är en uppskattning av hur många läsare en tidning har, där myndighetens varumärken förekommit.

1.1.3 Kvalitet och resultatbedömning

Myndighetens samlade bedömning när det gäller kvalitet avseende publik verksamhet är att verksamheten håller en hög nivå. Denna bedömning bekräftas även i resultaten av de publikundersökningar¹⁷ som genomförts under året.

Myndigheten bedömer att verksamheten når en varierad målgrupp, och att den genom införandet av fri entré under året har nått fler och nya besökare, vilket har bidragit till att vända en tidigare negativ besöksutveckling. Med tanke på myndighetens aktuella uppdrag bedömer myndigheten att potential finns att öka besöksutvecklingen ytterligare.

Barnperspektivet är vägledande i hela verksamheten. Sedan ett antal år arbetar myndigheten systematiskt utifrån den strategi för barn- och ungdomsverksamhet (BUS) som lagts fast på uppdrag av kulturdepartementet. Genomförandet av strategin innebär kontinuerliga förbättringsåtgärder av det publika utbudet avseende den unga publikens behov såväl på museerna som på webben. Barn och unga (besökare under 19 år) utgör en prioriterad målgrupp. Antalet barn och unga ökade under året med hela 71 procent. Utöver fri entré förklaras detta med att flera riktade satsningar på barn och unga gett utdelning. Sammanfattningsvis kan konstateras att myndighetens satsningar på barn och unga tillsammans med införandet av fri entré har gett ett gott resultat.

Myndigheten bedömer att potential finns till ökad relevans för skolan genom tydligare koppling till läroplanen. Strategin har under året varit att förtydliga kopplingen till läroplanen i existerande skolprogram samt att utveckla nya skolprogram utifrån skolans behov. Vidare att utveckla och presentera ett publikt utbud som behåller och ökar en redan hög nivå av antal förbokade skolvisningar och vuxenvisningar. Myndigheten har gjort ett antal satsningar riktade mot målgruppen vilket har gett utdelning även avseende antalet skolklasser. Skolprogram kopplade till utställningarna *Korsvägar* och *Afghan Tales* liksom olika workshops om social och kulturell hållbarhet har fungerat väl i detta avseende. Likaså utställningen *Playground*, vilken belyser en aktuell problematik och tar upp normer kopplade till hedersrelaterade frågor. Utställningen har rönt stort intresse, blivit omskriven i media och nominerades till priset Årets utställning 2015 och Årets pedagogiska koncept 2015.

Utställningarna och programverksamheten håller en varierad bredd och genomförs i hög utsträckning genom samverkan med målgruppen och/eller olika externa partners. Se vidare kapitel 1.6 Samverkan. Vid Världskulturmuseerna genomfördes under året sammanlagt 800 programpunkter, varav merparten genom samarbeten med externa partners.

Intresset att hyra myndighetens lokaler för konferenser och event har ökat under året. En stor del av dessa uthyrningar har även innehållit en kortare introduktion eller visning av verksamheten, vilket har bidragit till en spridning av verksamheten till nya målgrupper.

Myndigheten bedömer att verksamheten genomgående har en hög relevans. I den genomförda publikundersökningen uppger 54 procent att innehållet i utställningarna är viktigt för vad som händer i samhället idag. Motsvarande siffra för 2015 var 41 procent.

¹⁷ Under året har myndigheten deltagit i en museigemensam undersökning på uppdrag av Myndigheten för Kulturanalys. Separata undersökningar har också gjort för att mäta publikens upplevelser av specifika utställningar. Följande undersökningar har genomförts: Japan Byter om (Etnografiska museet), Playground och Tillsammans (Världskulturmuseet).

Myndighetens arbete med press och digitala plattformar är strategiskt viktigt då det ger stora möjligheter att nå ut, till både befintliga och potentiella besökare. Under 2016 fick Världskulturmuseernas varumärken ett stort antal omnämnanden i sociala medier och i redaktionell bevakning. Detta visar att det finns ett stort engagemang för vår verksamhet.

Den genomförda publikundersökningen¹⁸ visar en hög kundnöjdhet bland besökarna. 93 procent av besökarna uppger att de är nöjda eller mycket nöjda med museibesöket. Avseende tillgänglighet till utställningarna får Världskulturmuseerna jämförbara resultat med snittet (alla museer i undersökningen). Undersökningen visar genomgående ett högt betyg på frågorna avseende att kunna se föremålen i utställningen, läsa skyltar, höra ljud som ingår i utställningen och att kunna röra sig obehindrat i museet. På frågan om att kunna röra sig i museet svarar ca 92 procent av besökarna att det går bra eller mycket bra.

1.2 Samlingsförvaltning

Uppdrag: Myndigheten ska vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och utveckla de samlingar som anförtratts myndigheten.

Kvalitetskriterier avseende samlingen och samlingsförvaltning

- Samlingen ska tillgängliggöras i våra museer, digitalt samt på andra platser
- Samlingen ska vara placerad i ändamålsenliga lokaler vad gäller klimat, ljus, utrymme och säkerhet
- Samlingen ska tas om hand och hanteras i enlighet med dokumenterade riktlinjer
- Nyförvärv ska vara strategiska och komplettera den befintliga samlingen

Kvalitetskriterier för dokumentation

- Samlingen ska vara registrerad i samlingsdatabasen (Carlotta) med korrekt information och fylliga metadata
- Samlingen ska vara fotograferad/avbildad med bild i hög upplösning
- Samlingen ska vara positionerad

Kvalitetskriterier för digitalt tillgängliggörande

- Så stor del av samlingen som möjligt ska vara digitalt publicerad
- Så stor del av samlingen som möjligt ska vara digitalt tillgänglig för användning genom öppna format och licenser
- Vid tillgängliggörande av samlingen ska upphovsrättsregler följas och etiska frågor beaktas

1.2.1 Samlingen och samlingsförvaltning 2016

Myndigheten förvaltar, vårdar och utvecklar en samling bestående av cirka 465 000 föremål och 1 000 000 bilder.¹⁹ Myndigheten förvaltar även 500 hyllmeter arkivhandlingar, 300 filmer samt fyra bibliotek vars sammanlagda bestånd utgörs av cirka 160 000 böcker och tidskrifter.

Under 2016 påbörjades arbetet med en förvaltningsplan för myndighetens samling. Syftet är att samlingen aktivt ska förvaltas och utvecklas i enlighet med en långsiktig planering.

¹⁸ Metod: Undersökningen genomfördes löpande via intervjuer på museet under januari-december 2016. Antalet respondenter: Medelhavsmuseet: 860, Etnografiska museet: 836, Världskulturmuseet: 660, Östasiatiska museet: 452. De Svarande över 18 års ålder har fått besvara fler frågor om besöket. Undersökningen omfattade 27 frågor.

¹⁹ Föremålssamlingens omfattning är en kvalificerad uppskattning som bygger på uppgifter från kataloger och accessionsunderlag. Föremålssamlingen bedöms ha en felmarginal på 10 procent. Bildsamlingens omfattning är en uppskattning och kan komma att förändras efter en fördjupad kartläggning. Bildsamlingen bedöms ha en felmarginal på 20 procent.

Planen kommer även att vara ett stöd för avdelningens arbetsprocesser. Arbetet med att ta fram riktlinjer för hantering av bilder har genomförts och väntas bli beslutad under 2017. En kartläggning av myndighetens fyra bibliotek genomfördes under året.

Avseende vård av samlingen arbetar myndigheten främst med förebyggande vård/konservering vilket bl a består av kontroll av det klimat objekten förvaras i, säkerhet samt skadedjursinventering. I samband med utställningarna *Korsvägar 1*, *Japan byter om* samt *Playground* utfördes konserveringsåtgärder på ca 175 objekt. Inventering utfördes löpande i samband med hantering av objekten, vid två placeringsdagar samt genom stickprovskontroller.

Under året förvärvades 152 föremål. Exempel på objekt som förvärvades är ett skulpturhuvud föreställande farao *Semenkhare* från 1355 f Kr, tuschmålningar från Kina 1970- och 1980-tal samt en flytväst som samlades in med hjälp av *Läkare Utan Gränser* på ön Lesbos i Grekland i oktober 2015. Bildsamlingen utökades med två samlingar och arkivet i Göteborg med en samling. Myndigheternas bibliotek växte med 2012 nya titlar. Inga deaccessioner utfördes.

Genom utställningar i egna lokaler tillgängliggjordes under året 16 022 fysiska objekt, en minskning sedan 2015 då antalet var 16 900. Antalet utlånade objekt från samlingen 2016 var 1 496. Fem nya nationella låneärenden samt två internationella låneärenden hanterades under året, att jämföra med 2015 då två nationella respektive två internationella låneärenden hanterades. Antalet utlånade böcker från myndighetens bibliotek var 1 263, en minskning från 2015 då antalet utlån var 1 314. 63 bildbeställningar administrerades.

Under 2016 inkom forskningsförfrågningar från bland annat Gyeongju National Museum Korea, Hong Kong University, National Museum of Archaeology, Anthropology and History (NMAAH) Peru samt Metropolitan Museum of Art i USA. Under året togs 61 forskarbesök emot, av dessa var 21 internationella forskare. Vidare visades magasin och delar av samlingen för 336 besökare. Här kan samarbetet med Göteborgs universitet särskilt nämnas. Studenter från både grund och fortsättningskurs i *arkeologi* samt kursen *Lärande i slöjd och konsthantverk* besökte magasinet vid ett flertal gånger under året. Antal externa besökare till biblioteken var under året 914. Avdelningen samling har under året haft sex praktikanter.

Myndighetens samling digitaliseras för att:

- Säkra och underlätta förvaltningen av samlingen
- Minska det fysiska slitaget på objekten
- Tillgängliggöra samlingen digitalt till en bred publik

Vilken typ av information som digitaliseras beror i huvudsak på vilken dokumentation som finns tillgänglig och vad som efterfrågas internt och externt. Det totala antalet digitaliserade objekt från myndighetens föremålssamling 2016 var 414 500, vilket ger en digitaliseringsgrad på 89 procent. Under 2016 tillkom 2 540 nya digitala föremålsposter och 165 656 befintliga poster uppdaterades med ny information.

11 709 nya fotoposter tillkom under året och 32 878 fotoposter uppdaterades. Antalet nya fotoposter är en minskning med 56 procent jämfört med 2015 då antalet nya poster var 21 072, medan antalet uppdaterade poster ligger på i stort sett samma nivå som 2015.

Den digitala tillgängligheten till samlingen har förbättrats då det publika gränssnittet för samlingsdatabasen, *Sök i samlingarna*, har uppdaterats under året. För att göra det enklare för användarna har både sökgränssnitt och träfflista förbättrats. Arbetet med att tillgängliggöra bildsamlingen för en bred publik samt förenkla arbetsprocessen kring hanteringen av bildbeställningar fortgår. Hemsidan har uppdaterats med ny information och nytt beställningsformulär. Vidare har både objekt från samlingen och information om medarbetarnas arbete tillgängliggjorts via museets sociala mediekkanaler samt genom blogginlägg på Världskulturmuseernas hemsida.

1.2.2 Volymer

Jämförelsetal - föremålssamlingen	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 – utfall
Omfattning	464 450	464 300	464 000
Varav utställda	16 022	16 900	15 600
Varav magasinerade	448 500	447 400	448 400
Andel utställda föremål i procent	3,45	3,64	3,36
Kostnad per prestation, kr	96	99	96

Föremål utställda egna lokaler	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 – utfall
Etnografiska museet	7 915	8 400	8 100
Medelhavsmuseet	4 696	4 700	4 700
Östasiatiska museet	2 311	2 300	2 400
Världskulturmuseet	1 100	1 500	400
Summa utställda	16 022	16 900	15 600

Antal externt utlånade föremål (fr.o.m. 2016 inkluderas även depotioner)	2016 – utfall	2015 – utfall²⁰	2014 – utfall²¹
Etnografiska museet	629	-	-
Medelhavsmuseet	472	-	-
Östasiatiska museet	362	-	-
Världskulturmuseet	33	-	-
Summa utlånade objekt	1 496	253	261

Digitalisering av samlingen	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 – utfall
Totalt antal digitaliserade föremålsposter	414 500	412 538	407 723
Föremålsposter med sakord	332 777	325 508	319 854
Föremålsposter med position	254 574	248 401	228 843
Föremålsposter med bild	200 486	189 822	184 888

²⁰ Värden saknas för 2015.

²¹ Värden saknas för 2014.

Digitalisering - nytilkomna och uppdaterade poster	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 – utfall
Antal nya föremålsposter	2 540	5 367	7 433
Antal uppdaterade föremålsposter	165 656	282 684	259 447
Antal nya fotoposter	11 709	21 072	16 245
Antal uppdaterade fotoposter	32 878	34 533	31 017

Antal forskarbesök	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 - utfall
Etnografiska museet	23	12	8
Östasiatiska museet	10	8	16
Medelhavsmuseet	9	11	10
Världskulturmuseet	19	5	5
Totalt	61	36	39

Jämförelsetal biblioteken	2016 – utfall	2015 – utfall	2014 - utfall
Bestånd, antal titlar	166 162	164 150	163 500
Antal online prenumerationer	29	31	31
Digitala besök	20 939	28 921	24 278
Externa fysiska besök	914	782	771
Utlån	1 303	1 314	1 345

1.2.3 Kvalitet och resultatbedömning

Myndighetens bedömer att samlingsförvaltningen håller en hög kvalitet och att accessioner som gjorts under året kompletterat myndighetens samling väl.

Myndigheten bedömer att en stor del av samlingen är placerad i ändamålsenliga lokaler vad gäller klimat, ljus, inredning och säkerhet. En rad förbättringsåtgärder finns emellertid, framförallt gällande effektiv föremålsförvaring samt arkivlokalernas beskaffenhet. Myndigheten arbetar kontinuerligt med skadeförebyggande insatser för att reducera miljöns skadliga inverkan på materialen så långt som det överhuvudtaget är möjligt. Syftet är att, under överskådlig tid, säkerställa ett stabilt tillstånd för föremålen.

Samlingen tillgängliggörs genom egna och andras utställningar, program och pedagogisk verksamhet, i publikationer, för forskare och andra samarbetspartners. Myndigheten strävar efter att öka tillgängligheten och en viktig satsning detta år har varit att öppna basutställningen *Korsvägar 1* vid Världskulturmuseet i Göteborg. Tillgängligheten har även ökat genom utlån samt en högre grad av interaktion av och med våra besökare på sociala medier.

Antalet forskarbesök har ökat stort under året. Det är dock svårt att endast jämföra antalet forskarbesök mellan olika år, då besöken kan vara skiftande i omfattning, antal föremål som ska studeras och hur pass ingående studier som görs. En orsak till ökningen kan vara att allt fler forskare får kännedom om samlingen via de digitala kanalerna. Myndigheten upprätthåller en hög servicegrad för att tillgodose forskarbesöken.

Myndigheten har fortsatt arbetet med digitalisering av samlingen för att öka tillgängligheten. Vid utgången av 2016 var 89 procent av föremålen i samlingen digitaliserade och tillgängliggjorda, vilket bedöms som mycket gott i jämförelse med genomsnittet i EU, som 2015 var 31 procent.²² Även om digitaliseringsgraden är hög kan kvaliteten på de enskilda posterna fortfarande förbättras. Under 2016 har därför resurser lagts på kvalitetshöjande insatser med syfte att tillföra mer information samt komplettera med nytagna högupplösta fotografier. Nedgången i antal digitaliserade och uppdaterade poster beror till största delen på att externa skanningsuppdrag, som drivits inom ramen för Fas 3-satsningen, avslutades under 2015. Vidare har det genomförts färre placeringsdagar under 2016 i jämförelse med 2015.

Efterfrågan av myndighetens bilder ökar vilket visar samlingens kvalitet vad gäller innehåll och relevans för externa intressenter. Under 2016 har bildbeställningar i första hand kommit från utländska museer, tidskrifter och akademiska förlag.

För närvarande tillgängliggöra bibliotekens digitaliserade poster via respektive museums biblioteksdatabas, *Mikromarc*, samt till en mindre del även via Libris nationella bibliotekssystem. Myndigheten bedömer att tillgängligheten skulle gynnas avsevärt om samtliga digitaliserade poster skulle vara tillgängliga och sökbara i både Mikromarc och via Libris.

1.3 Kunskapsuppbyggnad

Uppdrag: Myndigheten ska genom kunskapsuppbyggnad och samarbeten med olika aktörer främja och berika samhällsdebatten inom sitt verksamhetsområde. Myndigheten ska verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde.

Genom nationella och internationella samarbeten inom forskning och utveckling kan myndigheten stärka kunskapsuppbyggnaden, öka kvaliteten och ha en hög relevans för användarna. Projektsamarbeten bidrar till att få in fler perspektiv i tolkningar av samlingen, olika typer av metodutveckling och ökad spridning i relevanta sammanhang.

Kvalitetskriterier avseende kunskapsuppbyggnad

- Kunskapsuppbyggnad ska, utifrån myndighetens uppdrag, ha en hög relevans för våra användare
- Kunskapsuppbyggnad ska vila på vetenskaplig grund
- Kunskapsuppbyggnad ska ske i samverkan med nationella och internationella intressenter

²² Survey Report on Digitisation in European Cultural Heritage Institutions 2015, sid 4.

1.3.1 Kunskapsuppbyggnad 2016

FoU-projekt 2016	Tidsperiod	Samverkan och finansiering
Museological framings of Islam in Europe.	Ett treårigt forskningsprojekt, påbörjat juli 2015 (2015–2018)	Genomförs i samverkan med Göteborgs universitet. Finansieras av Vetenskapsrådet.
SWICH - <i>Sharing a World of Inclusion, Creativity and Heritage.</i>	2014–2018	Samarbete med nio andra etnografiska museer i Europa. Finansieras av EU, inom ramen för programmet <i>Creative Europe</i> .
Forskning om Paracastextilierna	2016	Samverkan med Riksantikvarieämbetet och Nationalmuseum för arkeologi och historia, Lima, Peru. Finansiering Paracasstiftelsen och syskonen Bothéns stiftelse.
Expertgruppen (Gifter i museisamlingar) Inom ramen för FOU	2015 - 2016	Ett samarbete lett av Riksantikvarieämbetet, där flera museer samt AMV ingick. Resultat, självutbildning för chefer. Finansiering Riksantikvarieämbetets FoU-verksamhet.
Utvecklingsarbete, tre SIS-standarder i museer.	2016	Riksantikvarieämbetet i ett samarbete med andra museer. SIS-standard. Finansiering Riksantikvarieämbetet.
Utveckling om etnografiskt toxiskt material	2016	Samarbete med Pitt Rivers. Finansiering Nordiska konservatorförbundet (NKF) och Bothénstiftelsen.
Utvecklingsprojekt med syfte att berika och utöka upplevelserna på museer genom förstärkt verklighet med hjälp av teknik (Augmented reality)	2016–2018	Projektet leds av Kungliga tekniska högskolan. I projektet medverkar även Stockholms stadsmuseum och Spårvägmuseet. Finansieras med stöd från Besöksnäringens forsknings- och utvecklingsfond (BFUF). Anslaget förvaltas av KTH.
Utveckling av nya tillämpningsområden inom digital informationsteknologi för museer och utställningsverksamhet	2016-	Genomfört workshop med forskare och mastersstudenter vid institutionen för Tillämpad IT, Göteborgs universitet & Chalmers inom ramen för programmet Interaction Design and Technologies.

Under året har myndigheten kommit med en slutrapport angående det fysiska tillståndet för de fyra Paracastextilier som återfördes till Lima, Peru, i juni 2014. De analyser som gjorts visar att det spelat mindre roll var föremålen förvarats eller att de ammoniakbehandlats. I stället har det visat sig vara färger och betningsmedel²³ som haft mest påverkan. Rapporten inkluderar analyser och resultat som kommer presenteras på ICOM-CC konferensen i Köpenhamn hösten 2017 samt i en forskningsrapport från Riksantikvarieämbetet. En första del presenterades på *Centre for Textile Research (CRT)* i Köpenhamn i juni. Under oktober 2016 besökte myndigheten av två konservatorer från Lima vilka dokumenterade samlingen och påbörjade planering inför kommande transporter. Myndigheten inledde även ett samarbete med kollegerna i Lima kring föremål som ska ställas ut i den andra delen av utställningen *Korsvägar* på Världskulturmuseet.

²³ Betning innebär generellt sett att material behandlas med en lösning av olika syror eller salter.

Genom SWICH och en serie delprojekt, konferenser och mindre möten har en gemensam plattform för idéutbyte och metodutveckling etablerats. SWICH-projektets huvudfrågor behandlar ett inkluderande medborgarskap och fler röster kring samlingarna, och projektet fortgår ytterligare ett antal år.

Myndigheten har under året haft ett stort antal internationella besök. Några som särskilt kan nämnas är den forskargrupp från *Research Center for Ancient History and Paleography*, Jilin University, Changchun, Kina, som i slutet av september månad besökte Etnografiska museet för att studera delar av Sven Hedins samling och *Mongolian State University of Arts and Culture*, Ulan Bator, Mongoliet, som i februari besökte Etnografiska museet för att diskutera mongolisk musik ur myndighetens samling.

Returen av inlånet till utställningen *Staden vid Sidenvägen* från Henan Provincial Administration of Cultural Heritage (150 föremål) pågick 7-24 mars. Resan kombinerades med studiebesök/praktik på konserveringsavdelningen på Luoyang Museum, som en del av myndighetens samarbetsavtal med Henanprovinsen.

1.3.2 Volymer

Myndigheten har under året haft flera samarbeten inom forskning och utveckling, se t ex FoU-projekt i ovanstående tabell. Medarbetare vid myndigheten har hållit sammanlagt ett 40-tal föreläsningar och presentationer i olika sammanhang och i varierande ämnen, där cirka 2 500 personer deltagit. Myndigheten har under året tagit emot internationella besök vid 38 tillfällen.

Myndigheten har under året publicerat tre monografier, ett antal vetenskapliga artiklar och populärvetenskapliga arbeten samt sex blogginlägg från intendenten eller motsvarande. Myndighetens medarbetare är efterfrågade som handledare för universitetsstudenter samt för studier inför avhandlingar.

Under året har myndigheten tagit emot sammanlagt 17 praktikanter från olika universitet och högskolor samt prao-elever från gymnasieutbildningar.

1.3.3 Kvalitet och resultatbedömning

Myndigheten bedömer kvaliteten avseende kunskapsuppbyggnad som god. Genom samverkan med nationella och internationella intressenter har ett antal projekt och samarbeten pågått under året och verksamheten har därigenom fått ökad spridning. Internationella besök har bidragit till kunskapsuppbyggnad samt samarbeten inom olika verksamhetsområden och myndigheten bedömer att detta sammantaget visar att det finns ett stort intresse för verksamheten och att den verksamhet som bedrivs ses som relevant.

Medarbetare vid myndigheten är efterfrågade som föreläsare, både nationellt och internationellt. Myndigheten har under året producerat ett antal publikationer samt spridit kunskap och erfarenheter genom bloggar. Detta sammantaget har bidragit till att sprida myndighetens verksamhet, kunskap och erfarenheter.

1.4 Digital utveckling

I syfte att stärka arbetet för digital utveckling inrättade myndigheten under året en ny avdelning, *Världskulturmuseerna Digitalt*. Avdelningen har i uppdrag att initiera och driva digitala utvecklingsprojekt som rör digital upplevelse, digitalt innehåll, digitala arbetssätt och rutiner. Verksamheten är under uppbyggnad.

1.4.1 Digital utveckling 2016

Under hösten arrangerade myndigheten i samverkan med Nationalmuseum en dag om öppna online-samlingar, och projektet *Mixed Reality Stockholm* (2016–2018) inleddes på Medelhavsmuseet i samarbete med *Visualiseringsstudio*²⁴ (VIC) på Kungliga tekniska högskolan. Se även avsnitt 1.7 Tvärgående perspektiv. Ny teknik.

Myndigheten har deltagit i utbildningen *Swedish Digital Identities Program* (SweDip). Se vidare avsnitt 1.2 Publik verksamhet. Kommunikation och digitala plattformar 2016.

Inom ramen för EU-projektet SWICH stod Världskulturmuseerna 2016 värd för konferensen *Digital Futures Workshop* där flera namnkunniga internationella talare bidrog med perspektiv på digital utveckling med koppling till museer, samlingar och en ung målgrupp född med digitala DNA.

1.5 Samverkan

Uppdrag: Myndigheten ska samverka nationellt och internationellt med museer och andra aktörer, däribland det civila samhällets organisationer, för att nå största möjliga geografiska spridning och förankring. Myndigheten ska verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde.

Myndigheten är en efterfrågad samarbetspart både nationellt och internationellt och eftersträvar aktivt olika typer av samarbeten. Myndighetens medarbetare finns representerade i en rad samarbeten och nätverk, vilket ger möjlighet till fördjupat professionellt kunnande och en ökad spridning av verksamheten. Formaliserade samarbeten ger möjlighet till utbyte av kunskap och kompetens inom en mängd områden.

Kvalitetskriterier avseende samverkan

- Myndigheten ska vara en efterfrågad samarbetspart
- Myndigheten ska finnas representerad i samarbeten och nätverk
- Samverkan ska sprida kunskap om myndighetens verksamhet
- Samverkan ska bidra till ökad kunskap för myndigheten och våra besökare
- Samverkan ska bidra till större geografisk spridning av verksamheten
- Myndigheten ska genom samverkan skapa ökad och långsiktig resurseffektivitet

²⁴ Visualiseringsstudio är en resurs för studenter och forskare med många olika typer av teknik för att hantera och interagera med stora mängder data och dess applikationer, bland andra haptik, ögontracking, multitouch och diverse stereoskopiska system.

1.5.1 Samverkan 2016

Myndigheten har under året deltagit i ett stort antal fora för samverkan med andra aktörer, både inom forskning och utveckling och vid utställningsproduktion. Vid planering av programverksamheten sker i stort sett alla aktiviteter i form av samverkan.

Världskulturmuseerna finns representerade i Centralmuseernas samarbetsråd, Centralmuseernas FoU-nätverk, i Vetenskapsrådets nätverk för FoU-myndigheter samt ett antal andra arbetsgrupper. Ett nytt sexårigt samverkansavtal har slutits inom ramen för Kulturarvsakademin vid Göteborgs universitet. Där samverkar Världskulturmuseerna med universitet, museer och andra kulturarvsaktörer i Göteborg och Västra Götaland. Vid sidan av det befintliga samarbetsavtalet med Göteborgs universitet, rörande ämnesläroarutbildning, har avtal och avsiktsförklaringar även undertecknats med förskolläroar-programmet, den excellenta demokratiforskningsmiljön *Varieties of Democracy* samt Institutionen för tillämpad IT. Myndigheten deltar även som partner till Göteborgs miljövetenskapliga nätverk.

Sedan 2005 är myndigheten kontaktpunkt för Anna Lindh-stiftelsens svenska nätverk. Detta består av drygt 80 organisationer ur det civila samhället som på olika sätt arbetar för internationell och interkulturell dialog och förståelse. En rad av nätverkets aktiviteter äger rum på Världskulturmuseerna i form av seminarier, workshops, debatter och samtal.

Myndigheten finns genom medarbetare representerad i *Asia-Europe Museum Network* (AESMUS) och *European Ethnology Museums Directors Group* (EEMDG) samt i styrelsen i *Advanced Culture Studies Institute in Sweden*, kopplat till Linköpings universitet, i styrelsen för *Kulturarv utan gränser*, som ordförande i Kulturarvs-akademiens styrgrupp, Göteborgs universitet/Västra Götalandsregionen, samt med ledamot i *Editorial Board Museum Ethnographers group UK*. Medarbetare vid myndigheten ingår även i referensgruppen för det av Kulturrådet finansierade projektet *Bortom homogeniteten*, där möten under året har hållits med forskare från Historiska museet och *Mångkulturellt centrum*. Vidare representeras myndigheten i redaktions-kommittéer för tidskrifterna *Culture Unbound*, *Rig: Kulturhistorisk tidskrift*, *Respons* och *Ethnologia Europaea*.

Myndigheten har under året inlett samverkan med institutionen för arkeologi och antik historia vid Uppsala universitet. Syftet är att stärka kopplingen mellan myndighetens egyptiska samling och utbildning och forskning i ämnet vid universitetet.

Under året ingick myndigheten ett samarbetsavtal med Riksutställningar avseende ett gemensamt projekt kring social inkludering tillsammans med Hälsinglands museum och Kalmar läns museum.

I regleringsbrev för 2016 fick myndigheten ett uppdrag att bistå Malmö kommun avseende ett nationellt demokrati- och migrationsmuseum. För att bistå Malmö kommun i denna fråga har överintendenten och biträdande överintendenten under året deltagit i möten och avstämningar 6 gånger under året. En delegation från programkommittén besökte även Världskulturmuseet för erfarenhetsutbyte inom främst pedagogik. Detta samarbete fortsätter under 2017. Myndigheten har dessutom ett löpande och omfattande samarbete med olika organisationer i civilsamhället, av vilka särskilt kan nämnas *Amnesty International*, *Fryshuset*, *Unesco*, *Kompis Sverige*, *Cancerfonden*, *Svenska Afghanistankommittén* och *Afrikagrupperna*.

Myndigheten har också samverkat inom administration och stödfunktioner, bland annat genom deltagande i *Nätverk om ekonomistyrning för statliga museer* (NEMUS), avseende utveckling av ekonomi- och verksamhetsstyrning i de statliga museerna samt möjligheter till kollegialt utbyte och genom deltagande i möten med museernas upphandlingsgrupp.

Politik för global utveckling (Agenda 2030)

Återrapporteringskrav: Statens museer förvärldskultur ska redovisa planerade och genomförda insatser för att främja utbyte och samarbete med aktörer i utvecklingsländer och länder med bristande demokrati i syfte att bidra till global utveckling där hållbarhet, rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv sätts i centrum.

Mål 10: Minskad ojämlikhet

1. Genom utställningen *Playground*, som diskuterar och utforskar normer i samhället, har Världskulturmuseerna bidragit till reflektioner kring de vanligast förekommande diskrimineringsgrunderna, vilka även är relaterade till sociala och ekonomiska klyftor mellan individer och grupper i Sverige och i världen. Utställningen har under året visats på Världskulturmuseet i Göteborg och från och med hösten 2016 på Etnografiska museet i Stockholm. På båda orterna har utställningen haft stor medial genomslagskraft och genererat en mängd besökare, särskilt unga, skolelever samt organisationer som arbetar för lika rättigheter avseende könsöverskridande identitet, funktionsnedsättning och sexuell läggning.
2. Konstutställningen *Secret Love*, om tabubelagd kärlek i Kina, har under året fortsatt att turnera i Sverige och utomlands. Utställningen lyfter samtida, framstående konstnärer i Kina som arbetar med ämnen som identitet, sexualitet och normer.
3. I samarbete med *Unga berättar* och elever och lärare från Lillholmsskolan i Skärholmen, producerade Medelhavsmuseet utställningen *Visdom i marmor och Graffiti*. Genom att knyta ihop dåtid och nutid, klassisk litteratur och samtida graffiti har eleverna utforskat hur människor i ord försöker förhålla sig till livet. Projektet stärkte Världskulturmuseernas pågående arbete med att göra museerna angelägna för fler i ett samtida samhälle, där tillgång till kultur och utbildning skiljer sig markant mellan olika stadsdelar, landsdelar och socialgrupper.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

1. Tillsammans med sciencecentret *Universeum* och *Göteborgs miljövetenskapliga centrum* har myndigheten beviljats medel från Sida för en kommunikationsinsats gällande *Agenda 2030*.
2. En av utgångspunkterna för utställningen *Korsvägar 1* är att mänskligheten befinner sig vid ett vägskäl där samtida val får avgörande konsekvenser för framtida existens. Med föremålen som utgångspunkt diskuteras hållbara tekniker, livsstilar och resursfördelning. På motsvarande sätt kommer samarbetet med *Varieties of Democracy* inom ramen för *Korsvägar 2* att belysa och problematisera beslutsfattande och demokrati globalt och historiskt.
3. Under 2016 har en större förstudie genomförts gällande en myndighetsgemensam klimatutställning med planerad öppning under 2018.

Delmål 11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

Samarbeten

Myndigheten deltar i det myndighetsgemensamma arbetet som rör illegal handel med kulturförmål från Syrien och Irak och hur sådan kan motverkas, vilket leds av Riksantikvarieämbetet och Svenska Unescorådet. Myndigheten representerades av

överintendenten och två interna specialister vid det myndighetsgemensamma möte som hölls i april 2016.

Myndigheten har under året aktivt arbetat med frågan om hotat kulturarv i Syrien och Irak. Myndigheten deltar i Riksantikvarieämbetets arbetsgrupp rörande illegal handel med kulturföremål från Syrien och Irak tillsammans med Polisen och Tullen. Inför och under två möten under hösten har myndigheten arbetat med konkretisering av uppdraget från *Nordisk konferanse om ulovlig handel med kulturgjenstande* vad gäller expertbedömning, kontaktpunkt och långsiktig förvaring.²⁵

Myndigheten deltar i det nordiska myndighetssamarbetet (se ovan) som initierades 2015. 8-9 december arrangerade Riksantikvarieämbetet ett samnordiskt möte där myndigheten representerades av bitr. chef för avdelningen Samling samt en specialist.

Uppdrag

På uppdrag av Polisen genomförde myndigheten under februari till maj 2016 kulturhistorisk bedömning av beslagtagna föremål med förmodad västasiatisk proveniens med hjälp av intern och extern samt internationell expertis.

Specialister på kulturföremål från Syrien och Irak ska identifieras i de nordiska länderna för att bygga ett nätverk tillgängligt via e-postlista. Denna ska utgöra en stödfunktion när Tullen överväger beslut om beslag av inkommande kulturföremål (jfr arbetet med CITES konventionen). Myndigheten har påbörjat inventeringen av Sverigebaserad expertis och tre specialister har hittills identifierats. Nätverket ska byggas på under 2017 och e-postlistan kan sättas i drift i Sverige i väntan på att länkas till liknande från övriga nordiska länder. Myndigheten ansvarar för förvaltning och uppdatering av den svenska listan.

Konferenser

Planering pågår för ett expertseminarium som ska hållas i mars 2017, med inbjudna föreläsare från museivärlden, kulturarvsförvaltningen och akademien i och utanför Sverige. Temat är gällande regelverk vad gäller illegal handel med kulturföremål från Syrien och Irak och möjligheter och problem i tillämpning av och medvetandegörande kring detsamma. Seminariet medfinansieras från Svenska Unescorådet.

Informationskampanjer

Myndigheten har under året tagit initiativ till en nätbaserad informationskampanj mot illegal handel med kulturföremål från Syrien och Irak, riktad till allmänheten. Kampanjen genomförs i samarbete med Riksantikvarieämbetet, Svenska Unescorådet och föreningen Svenska ICOM och planeras pågå från mitten av februari 2017.

Myndigheten har under året påbörjat arbetet att, i samråd med föreningen Svenska ICOM, översätta den så kallade *Red List* för Syrien till svenska. *Redlist*-foldrar på svenska, engelska och arabiska, ska tas fram digitalt och i pappersformat för att användas i samband med utåtriktad verksamhet.

Utställningar och publika program

Palmyra – historien om ett kulturarv är en mindre utställning på Medelhavsmuseet där två föremål från Palmyra ur museets samling ställs ut tillsammans med översiktlig information kring internationella och nationella regelverk. Utställningen rymmer även en kort redogörelse för hotet mot kulturarvet i Syrien och Irak i form av förstörelse av fornlämningsplatser och illegal handel med kulturföremål. *Palmyra – historien om ett*

²⁵ se PM 2016-12-07 Lägesrapport ang. expertbedömning, kontaktpunkt samt långsiktig förvaring av kulturföremål från krigs- och konflikttrabbande länder och områden (främst Irak och Syrien) från RAÄ.

kulturarv annonseras på museets hemsida med texten tillgänglig även på arabiska och med länkar till Unescos världsarvslista.

I samarbete med Södertörns högskola genomfördes under hösten på Medelhavsmuseet programmet *Från Karthago till Palmyra: Om historisk och samtida förstörelselusta*. Programmet behandlade förstörelselustans historia, från romarnas ödeläggelse av Karthago 146 f Kr till IS sprängningar av världsarv i Irak och Syrien under senare år.

En hotad fornlämningsplats som uppmärksammats genom en monter med anslutande text på Östasiatiska museet sedan 2007 är Hadda i Afghanistan. Föremål från Hadda finns, sedan förstörelsen av Kabul museum i samband med inbördeskriget tidigt 1990-tal och rovgärningar inom fornlämningsområdet, i stor mängd på den illegala marknaden. De utställda Hadda-föremålen härrör från en vetenskaplig utgrävning och utgör en deposition från *Musée Guimet*, Frankrike.

I planeringsfas, med vernissage under mars/april 2017, ligger utställningen *Berättelser från Syrien*, där även en liten mängd äldre kulturföremål från Syrien ur museernas samling ingår. En programserie som löper strax före och efter utställningens öppnande ska uppmärksamma Syriens rika kulturarv. Den avslutande programpunkten utgörs av ett expertsamtal kring Syriens hotade kulturarv.

Organisatoriska förändringar och andra åtgärder

Myndigheten avsätter mantimmar för det löpande nationella respektive nordiska myndighetssamarbetet. Behovet av expertis vad gäller kulturföremål från Syrien och Irak uppmärksammas i kommande rekryteringar.

Internationellt samarbete i närliggande frågor

Myndigheten har redan tidigare ett engagemang vad gäller frågor kring hotat kulturarv och därmed sammanhängande etiska frågor kring accession, föremålsförvaltning och återförande. Sedan 2010 deltar myndigheten, genom intendent specialiserad på Afrika, i en kontinuerlig dialog mellan å ena sidan *National Commission for Museums and Monuments* i Nigeria och å andra sidan ett antal museer i Europa, däribland Världskulturmuseerna/Etnografiska museet, med samlingar som härrör från plundringen av det kungliga hovet i Benin City, Nigeria, av en brittisk straffexpedition 1897.

Utbildningsinsatser, mm internt

Myndighetens engagemang i frågan om hotat kulturarv kräver god kompetens inom området. Den medarbetare som arbetat med återförande av Paracastextilier till Peru följde därför on-linekursen *Antiquities Trafficking and Art Crime* organiserad av Donna Yeats från University of Glasgow tillsammans med forskare inom forskningsprogrammet [Trafficking Culture](#).

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Ett digitalt pilotprojekt genomfördes under hösten i samarbete med unga, nyskapande entreprenörer inom socialt och ekologiskt hållbart mode. Ett antal aktörer bjöds in att inspireras av och dra lärdom av den rikedom av smarta och hållbara lösningar på det mänskliga behovet att klä sig som samhällen över hela världen har utvecklat. Myndigheten bedömer att möjliga lösningar på nuvarande icke hållbara konsumtion av kläder kan hämtas i den mångfald av material, form, teknik och funktion som finns i Världskulturmuseernas omfattande textila samling från en mängd olika tider och platser. Myndigheten har under året inlett arbetet med att ta fram ett idékoncept för ett så kallat Remake Makerspace, där myndighetens samling blir en viktig kunskaps- och inspirationskälla för nyskapande och återbruk.

Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

1. Programverksamheten på Medelhavsmuseet har i en föredragsserie med namnet *Fokus Mellanöstern*, i samarbete med Lunds universitet, Södertörns högskola och Re:Orient, gett perspektiv på de långvariga konflikterna i Syrien och Israel/Palestina samt tagit upp en mängd ämnen med avgörande betydelse för regionen såsom migration, demokrati samt relationen mellan olika etniska och religiösa grupper. Föredragen finns fortsatt tillgängliga digitalt för en större nationell och internationell publik.
2. Fotoutställningen *Afghan Tales* på Världskulturmuseet i Göteborg ger en mänsklig bakgrund till den utdragna sociala och politiska krisen i Afghanistan, vilken har resulterat i en betydande migration.

1.5.2 Volymer

Volymer inom samverkan nämns under kapitel 1.3.1 Samling, 1.4.1 Kunskapsuppbyggnad och 1.7.1 Tvärgående perspektiv.

1.5.3 Kvalitet och resultatbedömning

För kvalitet avseende samverkan, se även kapitel 1.3 Samling, 1.4 Kunskapsuppbyggnad och 1.7 Tvärgående perspektiv.

Myndigheten bedömer kvaliteten avseende samverkan som god. Myndigheten är en efterfrågad samarbetspart och finns representerad i ett stort antal samarbeten och nätverk, både nationellt och internationellt, där möjlighet ges att sprida kunskap om verksamheten.

Myndigheten anlitas i rollen som expertmyndighet i frågor som rör hotat kulturarv. Genom bred samverkan har myndigheten kunnat bidra till ökad kunskap både internt och externt samt kunnat erbjuda ett spännande och ofta gränsöverskridande utbud till besökarna. Tillsammans med högskolor, universitet, andra museer och det civila samhällets organisationer ges myndigheten möjlighet att utmana och utveckla bilden av vad som kan utgöra museers uppdrag och roll i samhället. Genom att merparten av museernas programutbud skapas ihop med externa aktörer, säkerställs verksamhetens relevans och möjligheten att nå en större publik ökar.

Myndigheten ska enligt regleringsbrev 2016 redovisa planerade och genomförda insatser för att främja utbyte och samarbete med aktörer i utvecklingsländer och länder med bristande demokrati i syfte att bidra till global utveckling där hållbarhet, rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv sätts i centrum. (*Agenda 2030*). Världskulturmuseerna ser många möjligheter till att bidra med insatser kring dessa frågor, särskilt under mål 10, 11, 12 och 16, se vidare under rubriken *Agenda 2030* ovan, sid.32.

När det gäller samarbeten med målsättning att nå större geografisk spridning, finns ett fortsatt förbättringsområde. Inför 2017 knyts kontakter med flera nationellt verkande aktörer.

1.6 Tvärgående perspektiv

Uppdrag: Världskulturmuseerna ska använda ny teknik för att utveckla alla delar av verksamheten. Myndigheten ska i sin verksamhet integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Kvalitetskriterier avseende tvärgående perspektiv

- Verksamheten ska planeras utifrån nämnda tvärgående perspektiv
Referensgrupper ska finnas som hjälp att säkerställa punkterna ovan
- Verksamheten ska genomföras i dialog och genom medskapande, där många röster kommer till tals
- Ny teknik ska användas inom verksamhetens olika delar för att öka tillgängligheten

1.6.1 Tvärgående perspektiv 2016

Jämställdhet

I samband med att utställningen *Playground* flyttades till Stockholm kompletterades den med ett avsnitt om hedersnormer, vilket togs fram i samarbete med projektet *Varken hora eller kuvad* – en undersökning baserad på intervjuer med 1 200 barn och unga i ålder 12–18 år.

Utställningen *Staden vid Sidenvägen*, som visades i Bergrummet på Skeppsholmen fram till och med februari 2016, fokuserade särskilt på frågor om mångfald, migration och integration samt kvinnans roll i samhället. Ambitionen var att via poesi och berättelser om historiska personer ge ett inifrånperspektiv på en betydelsefull period i Kinas historia och länka det historiska perspektivet till nutid och till aktuella samtidsfrågor.

Dialog och medskapande

Under året försågs den befintliga basutställningen *Skulpturhallen* på Östasiatiska museet med ett nytt skyltsystem och nya texter. Utställningen visar skulptur som representerar fyra olika religioner med ursprung i Asien. Texterna fungerar som en vägledning till skulpturernas religiösa symbolik med en tydlig koppling till den religiösa praktiken historiskt och idag. De arbetades fram i samråd med personer med läs- och skrivsvårigheter samt i dialog med skolklasser och lärare.

En stor del av programverksamheten har den unga publiken som målgrupp och görs ofta i nära samverkan med organisationer som drivs av dessa. Exempel på detta är cosplay-eventen *Confusion* och *Minicon* samt aktiviteter i samband med höst- och vinterlov. I samverkan med elever och lärare provades flera nya skolprogram under året. Det handlade bland annat om programmet *Folkmord* för årskurs 7–9, på Etnografiska museet, *Det moderna Kina och dess historia - klasskamp, Mao, förtryck och "boom"* riktad till åk 7–9 med efterföljande workshop på Östasiatiska museet, eller programmet *Välja väg*, om hållbar utveckling med fokus på sociala frågor och med vatten som röd tråd, för åk 7-9 på Världskulturmuseet.

Mångfald

Under året har myndigheten haft ett antal aktiviteter som främjar mångfald. Här kan nämnas visningar på teckenspråk, projektet *Möten med minnen*, riktat till personer med demensdiagnos och deras anhöriga, vandringsutställningarna *Secret love*, språkcaféer för nyanlända och utställningen *Tillsammans* som planerades i samverkan med barn och familjer som representerade några av de största funktionsvariationerna i Sverige: rörelsenedsättning samt läs- och skrivsvårigheter. Även utställningen *Playground* är ett

exempel på hur myndigheten arbetar med att integrera och belysa olika tvärgående perspektiv. I samband med flytten av utställningen *Playground* från Världskulturmuseet till Etnografiska museet inkluderades fler tvärgående perspektiv och fokus breddades från HBTQ-frågor och heteronormen till att även inkludera funktionsnorm, hedersnorm och etnicitetsnorm.

Världskulturmuseerna har under året fortsatt samarbetet med *Kompis Sverige* som arbetar för att koppla ihop etablerade svenskar med nyanlända. Myndigheten samverkar även med organisationen *Internationella bekantskaper* som under året flyttat sina språkcaféer från Medelhavsmuseet till Östasiatiska museet. Inom ramen för utställningen *Afghan Tales* på Världskulturmuseet har olika samarbeten med representanter för den afghanska diasporan i Sverige ägt rum, bland annat i form av så kallade dialogvisningar. Som ett led i att stärka mångfaldsperspektivet har skolprogrammet *Genus, kön och sexualitet* fortsatt under året.

Barn

En stor del av programverksamheten har den unga publiken som målgrupp. I samband med utställningen *Människor i landskap*, genomfördes under året ett samverkansprojekt med gymnasielärare i bild och samhällskunskap i Stockholm. Familjeverksamheten som främst bedrivs på lov och helger har under året varierat kring teman som samurajer, dockor och figurer, Egypten, Bollywood och De dödas dag. På Världskulturmuseet har programmet Fredagsmys för bebisar i vuxet sällskap lockat en stor publik.

Internationellt och interkulturellt utbyte

Se avsnitt 1.4 Kunskapsuppbyggnad.

Ny teknik

Myndigheten ingår i ett utvecklingsprojekt som leds av Kungliga tekniska högskolan där syftet är att berika och utöka upplevelser på museer genom förstärkt verklighet med hjälp av teknik (*augmented reality*). Applikationen kommer särskilt att tillämpas för att lyfta fram Medelhavsmuseets Cypernsamling. I projektet medverkar även Stockholms stadsmuseum och Spårvägmuseet. Projektet finansieras med stöd från Besöksnäringens forsknings- och utvecklingsfond (BFUF).

Tillsammans med Riksantikvarieämbetet ansökte myndigheten, inom ramen för det europeiska projektet IPERION CH, under året om medel för att genomföra avancerade analyser av Paracastextilierna, i en synkrotron (partikelaccelerator) vid Synkrotron Soliels anläggning i Paris. Under senhösten fick myndigheten tyvärr ett negativt besked angående denna ansökan. Diskussioner inför en motsvarande ansökan till synkrotron-anläggningen utanför Lund inleddes i slutet av året. Syftet med projektet är att på ett icke-destruktivt sätt genomföra materialanalyser av färgämnen, grundämnen och nedbrytning av fibrer från de 2000 år gamla Paracastextilierna.

Världskulturmuseet har tecknat ett intentionsavtal med institutionen för Tillämpad IT vid Göteborgs universitet. Syftet är att utveckla nya tillämpningsområden inom digital informationsteknologi.

Myndigheten har infört ett webbaserat verktyg (Quinyx) för mer effektiv personalplanering och schemaläggning.

1.6.2 Volymer

Under året har myndigheten haft ett stort antal internationella utbyten och samarbeten samt deltagit i ett antal internationella konferenser och möten. Världskulturmuseerna besöks kontinuerligt av internationella delegationer, ibland som rena studiebesök, ibland som inledning på långsiktiga samarbeten. Se även avsnitt 1.4 Kunskapsuppbyggnad och 1.6 Samverkan.

1.6.3 Kvalitet och resultatbedömning

Myndigheten bedömer kvaliteten avseende området tvärgående perspektiv som mycket god. Myndigheten har under lång tid arbetat med frågor rörande tvärgående perspektiv. Besökare ska kunna ta del av Världskulturmuseernas verksamhet oberoende av eventuella funktionsvariationer, kön, sexuell läggning, etnisk och kulturell bakgrund etc.

Verksamheten planeras och genomförs i hög grad i dialog och genom medskapande. Barnperspektivet har varit vägledande i utställningsproduktionerna under året. En stor del av programverksamheten har den unga publiken som målgrupp och görs också ofta i nära samverkan med organisationer som drivs av målgruppen.

Myndigheten har haft ett flertal internationella utbyten och samarbeten samt deltagit i ett antal internationella konferenser och möten. Världskulturmuseerna besöks även kontinuerligt av internationella delegationer.

Ny teknik har tillförts verksamheten både vad gäller tekniska lösningar och metodutveckling. Ny teknik har använts för att skapa mervärde och för att förmedla sådant som inte går att visa analogt och för att möta behov från användare med varierande funktionsförutsättningar. Vid produktion av verksamheten har myndigheten utrett vilka relevanta teknikstöd som finns och målsättningen framåt är att ett digitalt utbud av den fysiska verksamheten ska utvecklas. För att öka tillgängligheten i utställningarna har myndigheten arbetat med olika tekniker, sätt att gestalta och kommunicera för att inkludera fler i museiupplevelsen.

Avseende fysisk tillgänglighet till alla delar av myndighetens lokaler finns en utvecklingspotential. Oavsett vad byggnaderna från början var avsedda för har de under åren på olika sätt anpassats till verksamhetens behov. Då både Medelhavsmuseets och Östasiatiska museets lokaler är statliga byggnadsminnesmärken följer krav på bevarande, vilket dock inte alltid överensstämmer med den tillgänglighet och flexibilitet som verksamheten och verksamhetens besökare efterfrågar.

Myndigheten använder en vidare tolkning av mångfald, vilken inkluderar både jämställdhet, mångfald och tillgänglighet. Myndigheten bedömer att samtliga perspektiv är starkt integrerade i verksamheten och endast delvis kan särredovisas. Se även avsnitt 1.4 Kunskapsuppbyggnad och 1.6 Samverkan.

1.7 Organisation och kompetensförsörjning

1.7.1 Organisation och kompetensförsörjning 2016

Organisation

Statskontoret rekommenderade i sin rapport *Myndighetsanalys av Statens museer för världskultur, 2015:24* att myndighetens organisation ses över utifrån ekonomiska förutsättningar och framtida inriktning, att olika alternativ övervägs för att uppnå ett mer effektivt resursutnyttjande t ex genom att stärka samarbetet mellan verksamheterna i Stockholm och Göteborg. Vidare slog utredningen fast att utrymmet för att minska myndighetens rörliga kostnader i princip är uttömt och att mer riktade besparingar måste genomföras för att frigöra resurser som kan användas för att utveckla verksamheten.

Behovet att anpassa organisation och arbetssätt för att möta nya förutsättningar och förväntningar från omvärlden blev också utgångspunkt för den organisationsöversyn som påbörjades under hösten 2015 och resulterade i en ny organisation från den 1 juni 2016. Strukturen är i grunden en matrisorganisation som har anpassats efter myndighetens geografiska spridning på olika verksamhetsorter. Verksamheten organiseras i kärnverksamhet respektive stödfunktioner. Kärnverksamheten består av fyra avdelningar: Samling, Innehåll och lärande, Publika möten och Världskulturmuseerna Digitalt. Enheterna Kommunikation och marknad samt Ledningskansli är stödfunktioner. Samtliga avdelningar/enheter har hela myndigheten som sitt arbetsfält och medarbetare placerade på båda orterna. Samtliga avdelningar/enheter har besökare och användare i fokus. Huvuddelen av ledningskansliet är förlagd till Göteborg.

För att stärka samverkan inom myndigheten och säkerställa att flera perspektiv blir belysta, formas ett antal tvärande råd med representation över avdelningsgränser; programråd, utställningsråd, förvärvsråd. Myndighetens forskningsråd sätts samman med interna och externa ledamöter. För att utveckla ett målgruppsanpassat utbud etableras ett *Kids* och/eller *Young Advisory Board*. Till myndigheten knyts även ett övergripande strategiskt *Advisory Board* med internationell medverkan. Rådets funktion är att vara beredande och rådgivande till myndighetschef respektive ledningsgrupp samt bidra till samordning, kreativ utveckling och omvärldsbevakning.

Under 2016 har myndigheten haft två verksamhetsdagar för samtliga medarbetare. Teman har varit myndighetens världskulturuppdrag, hur verksamheten kan bli än mer relevant, hur lokalerna kan effektiviseras och utvecklas för att stödja uppdraget, hotat kulturarv samt museerna i omvärlden.

Medarbetare

Myndigheten har under året haft 174 anställda; 113 med tillsvidareanställning, 16 med visstidsanställning och 45 timanställda. Av dessa är 112 kvinnor och 62 män, vilket motsvarar 64 procent kvinnor och 36 procent män. Motsvarande andel 2015 var i stort sett densamma, 65 procent kvinnor respektive 35 procent män. Under året har myndigheten rekryterat sammanlagt 19 personer, 15 kvinnor och fyra män. Antalet tillsvidareanställda har minskat något sedan 2015, från 114 till 113 personer, en minskning med en procent. Antalet årsarbetskrafter under året har varit 107. För 2015 var denna siffra 116 och för 2014 var antalet 130.

Kompetensförsörjning

Återrapporteringskrav: Myndigheten ska redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra sina uppgifter. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

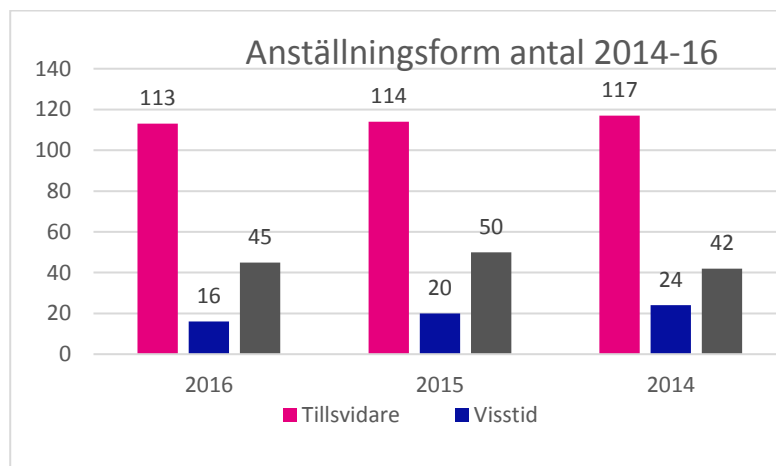
Under året har nya chefer rekryterats alternativt tillsatts genom arbetsledningsbeslut. Efter att ett antal chefstjänster varit vakanta delar av året är organisationens chefsstruktur från årsskiftet 2016/2017 fullt bemannad.

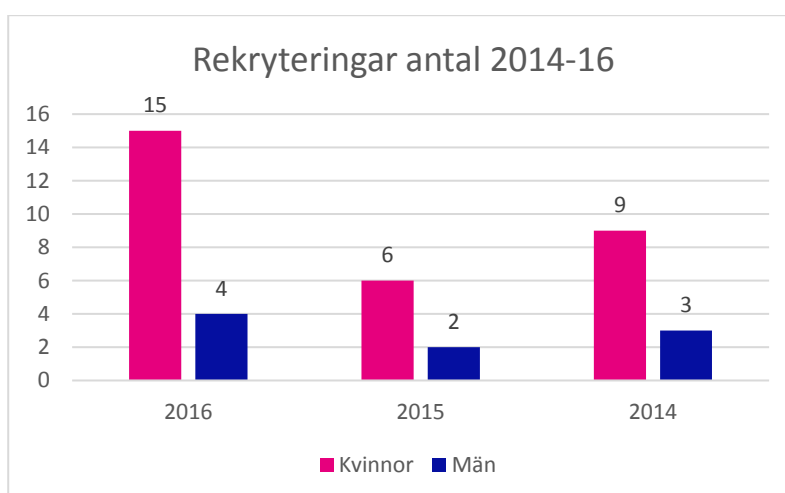
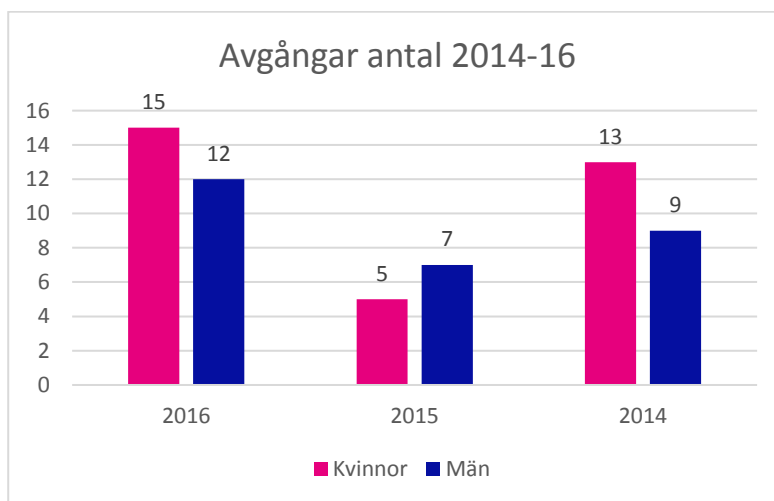
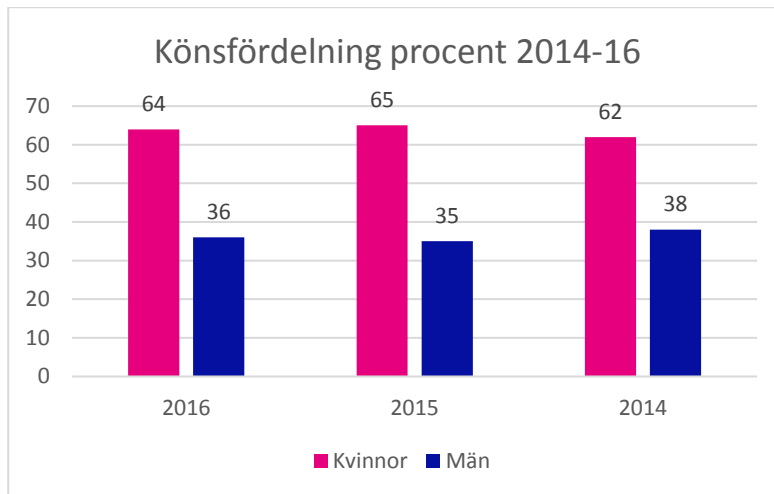
För att säkerställa kompetensförsörjning behöver myndigheten både attrahera och behålla medarbetare. Under året har fokus varit på att förbättra arbetsmiljön samt tydliggöra roller och ansvar. En ny mötesstruktur har tagits fram för att öka medarbetarnas delaktighet och påverkansmöjlighet. Ledningen bedömer att detta kommer att bidra till en gynnsam effekt på arbetsklimatet och medarbetarnas möjligheter att påverka planering av verksamheten. Förhoppningen är även att den nya matrisorganisationen ska ge ökade möjligheter till erfarenhetsutbyte mellan yrkesgrupper och till ett organisatoriskt lärande.

Enligt lokalt kollektivavtal om lokala omställningsmedel för perioden 2016–2018 har parterna kommit överens om att särskilt prioritera utveckling av digital kompetens, användarfokus i myndighetens verksamhet, inkluderande synsätt samt utveckling av affärsmässighet. Bland annat har utbildningar i nytt lönesystem, digitalisering och IT-säkerhet genomförts. Arbetsgivare och arbetstagarorganisationerna har också deltagit i en utbildning via Partsrådet.

Arbetsmiljö och hälsa

Sjukfrånvaron vid myndigheten låg under året på 5,1 procent, en ökning från 2015 då motsvarande siffra var 4,1 procent. Andelen långtidssjukskrivna av den totala sjukfrånvaron var under året 60,4 procent, en ökning från 2015 då andelen motsvarade 41,3 procent.

1.7.2 Volymer

6.1 Personalstatistik *)

	Antal 2016	Antal 2015	Antal 2014	Fördelning i procent 2016	Fördelning i procent 2015	Fördelning i procent 2014
Könsfördelning **)						
Kvinnor	112	119	113	64	65	62
Män	62	65	70	36	35	38
Summa	174	184	183	100	100	100
Anställningsform **)						
Tillsvidare	113	114	117	65	62	64
Visstid	16	20	24	9	11	13
Timavlönade	45	50	42	26	27	23
Summa	174	184	183	100	100	100
Rekryteringar						
Kvinnor	15	6	9	79	75	75
Män	4	2	3	21	25	25
Summa	19	8	12	100	100	100
Avgångar						
Kvinnor	15	5	13	56	42	59
Män	12	7	9	44	58	41
Summa	27	12	22	100	100	100

*) Fr.o.m. årsredovisningen för 2015 tillämpas ny beräkningsmetod vilket innebär att uppgifterna för 2014 har reviderats.

**) Avser bemanningsläget per 31/12 respektive år.

1.7.3 Resultatbedömning

Myndigheten bedömer kvaliteten avseende organisation och kompetensförsörjning som god, men med förbättringspotential.

Myndigheten har infört en ny organisation under 2016. Denna är implementerad fullt ut sedan årsskiftet 2016/2017.

Myndigheten har under året identifierat behov av kompetensutveckling och genomfört ett antal insatser. Inom ramen för det lokala treåriga kollektivavtalet om lokala omställningsmedel har ett antal medarbetare genomgått utbildningar i syfte att stärkas i sina nuvarande roller och inför förändringar som kommer att ske de närmaste åren.

1.8 Lokaler

Statens museer för världskultur ska specificera museets totala lokalkostnader för 2016 i enlighet med regleringsbrevets krav:

- Hyra
- El och uppvärmning
- Reparationer och underhåll
- Övriga driftskostnader

Kostnaderna ska fördelas per hyresvärd.

Lokalkostnader (tkr)	2016	2015	2014
Lokalhyra	61 580	61 701	60 347
varav:			
- Statens fastighetsverk	57 566	57 698	56 342
- Kungsleden AB	2 965	2 956	2 957
- Riksantikvarieämbetet	1 049	1 048	1 048
El och fjärrvärme	2 550	2 092	2 958
Reparationer och underhåll	159	174	204
Övriga driftskostnader	3 159	2 630	2 253
Totalt (tkr)	67 448	66 596	65 762

Kostnaderna för lokalhyror är i princip oförändrade då hyreshöjningar motsvaras av den besparing uppsägningen av Bergrummet inneburit. Ökade kostnader för el beror till del av att även sista kvartalet 2015 belastar 2016. Ökade övriga kostnader förklaras främst av lokalvårdskostnader, som har stigit på grund konferensverksamhetens ökade omfattning.

1.9 Avgifts- och bidragsfinansierad verksamhet

1.9.1 Avgiftsfinansierad verksamhet 2016

Världskulturmuseernas avgiftsintäkter genereras av butiksförsäljning, entréintäkter och visningar samt övriga intäkter vilka till största delen utgörs av hyres- och konferensintäkter. Reformen för fri entré infördes i början av 2016 och myndighetens redovisade entréintäkter hänför sig till den temporära utställningen i Bergrummet, vilken avslutades i februari.

Butiksförsäljning är den enda verksamhet som bedrivs med krav på full kostnadstäckning, sedan beslut togs om att utställningar och annan verksamhet i Bergrummet från och med 2015 bedrivs med samma ekonomiska mål som annan verksamhet vid Världskulturmuseerna. Verksamheten i Bergrummet upphörde under första kvartalet 2016. Det ackumulerade underskottet i Bergrummet har under året avräknats mot anslaget i enlighet med skrivelse till kulturdepartementet. Då underskottet hänför sig till år före 2016 redovisas täckningen av underskottet inte över resultaträkningen utan sker över balanserat kapital i balansräkningen och anslagsredovisningen.

Museibutikerna utgör en viktig del av museibesöket och de olika museernas profil gentemot besökaren. Budgeterade intäkter (och kostnader) för verksamheten uppgick till 3 350 tkr enligt den beräknade budgeten i regleringsbrevet. Utfallet överensstämmer väl med budget även om kostnaderna blev något lägre än beräknat.

Intäkter av entréer och visningar beräknades till 2 850 tkr i budgeten i regleringsbrevet medan utfallet blev nästan 1 300 tkr högre. Detta förklaras av fler besökare än förväntat, vilket främst gäller besökare till den temporära utställningen i Bergrummet.

Övriga avgiftsintäkter ökade med drygt 1 500 tkr, i förhållande till den beräknade budgeten 5 800 tkr, vilket till största delen förklaras av en växande konferensverksamhet.

Avgiftsfinansierad verksamhet 2016

Verksamhet	Över/ Underskott t.o.m. 2014	Över/ Underskott 2015	Budget i regleringsbrev		Intäkter 2016	Kostnader 2016	Över/ Under- skott 2016	Ack. över /underskott utg 2015
			Intäkter	Kostnader				

Verksamhet med full kostnadstäckning

Försäljning av varor	83	-90	3 350	3 350	3 352	-3 215	137	130
Undersökn, utredningar, andra tjänster	0	0			0	0	0	0
Bergrumsverksamheten*	-3 809	-1949			0	0	0	0
Summa	-3 726	-2 039	3 350	3 350	3 352	-3 215	137	130

Övrig avgiftsbelagd verksamhet

Entréer och visningar			2 850		4 152			
Övrigt			5 800		7 328			
Summa			8 650		11 480			

Bidragsinkomster 2016

Världskulturmuseernas bidragsinkomster uppgår under 2016 till drygt 2 349 tkr. Statliga bidrag erhålls främst för olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Dessa har minskat med 510 tkr jämfört med föregående år då färre personer än tidigare omfattas av åtgärderna. Bidrag från stiftelser och andra organisationer har minskat något, främst på grund av att medel från Anna Lindh Foundation kommer att betalas ut under 2017 efter godkänd projektredovisning. Bidrag från enskilda personer utgörs av försäljningsintäkter avseende testamenterade föremål. Bidrag från övriga länder har erhållits från koreanska ambassaden, bl a med syfte att tillgängliggöra koreanska föremål i samlingen digitalt.

Erhållna bidrag - Inomstatliga bidrag	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Arbetsförmedlingen	385	895	2 391
Riksantikvarieämbetet	0	0	458
Summa	385	895	2 848
Erhållna bidrag från kommuner och landsting			
Bidrag från kommuner och landsting	0	0	70
Summa	0	0	95
Erhållna bidrag från fonder, stiftelser, m. fl.			
Kungliga Vitterhetsakademien	500	500	600
Anna Lindh Stiftelsen	400	648	532
A G Leventis Foundation	65	65	64
Riksbankens Jubileumsfond	0	215	0
Övriga fonder, stiftelser	308	196	25
Bidrag från enskilda	185	0	0
Summa	1 458	1 624	1 197
Erhållna bidrag från EU-institutioner och övriga länder			
EU-projekt	0	127	524
Bidrag från övriga länder	506	216	0
Summa	506	343	524
Erhållna bidrag erhållits från myndighet till bidrag.			
Statens kulturråd till Svensk-grekiska kulturföreningen	0	120	130
Summa	0	120	130
Totala bidragsinkomster	2 349	2 982	4 793

2 Finansiell redovisning

2.1 Ekonomiskt resultat och ställning

Det ekonomiska utfallet för 2016 visar ett utgående anslagssparande om 4 946 tkr vilket är en ökning mot 2015, då anslagssparandet uppgick till 1 825 tkr. Det relativt höga anslagssparandet är ett resultat av ökade anslagintäkter, bland annat i form av kompensation för fri entréreformen med 9 000 tkr, samt att flera tjänster hållits vakanta under året i kombination med en generell ekonomisk återhållsamhet.

Det ackumulerade underskottet, 5 758 tkr, vilket uppkom i den avgiftsfinansierade verksamheten i Bergrummet har under året avräknats mot anslaget i enlighet med skrivelse till kulturdepartementet. Då underskottet hänförde sig till år före 2016 redovisas täckningen av underskottet inte över resultaträkningen utan sker över balanserat kapital i balansräkningen och anslagsredovisningen.

Verksamhetens totala intäkter har ökat med 257 tkr (+0,15 procent) jämfört med 2015. Anslagsutnyttjandet har ökat drygt 4 332 tkr (+3 procent) vilket till största delen motsvaras av minskade avgiftsintäkter 3 001 tkr (-17 procent), på grund av fri entréreformen. Bidragsintäkter har minskat med 1 177 tkr (-33 procent) främst på grund av att färre personer än tidigare år omfattas av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. De ökade finansiella intäkterna 107 tkr (+92 procent) förklaras av Riksbankens minusränta, vilken medför att ränta erhålls på de lån myndigheten finansierat anskaffningen av anläggningstillgångar med.

Verksamhetens kostnader 2016 har ökat med 351 tkr (+0,20 procent) jämfört med 2015. En minskning av personalkostnader med -1 523 tkr (-2 procent) förklaras av en lägre bemanningsnivå (107 årsarbetskrafter mot 116 för 2015) och av att ett antal tjänster varit vakanta under året. Kostnader för lokaler och övrig drift ökade med drygt 1 101 tkr (-1 procent) vilket förklaras av högre kostnader för energi, underhåll samt kostnader för utrangering av inventarier. Avskrivningskostnadernas ökning med 751 tkr (+8 procent) förklaras av att basutställningen *Tillsammans* togs i drift i slutet av 2015 och att fulla avskrivningskostnader belastar 2016.

2.2 Resultaträkning

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	158 163	153 831
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	14 832	17 838
Intäkter av bidrag	3	2 404	3 581
Finansiella intäkter	4	224	117
Summa		175 623	175 366
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-67 543	-69 066
Kostnader för lokaler	6	-67 448	-66 596
Övriga driftkostnader	7	-30 699	-30 450
Finansiella kostnader	8	-46	-22
Avskrivningar och nedskrivningar	11-13	-9 695	-8 944
Summa		-175 431	-175 079
Verksamhetsutfall		192	287
Transfereringar			
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	9	20	30
Lämnade bidrag		-20	-30
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	10	192	287

2.3 Balansräkning

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	11	2 318	1 707
Summa		2 318	1 707
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	10 060	9 739
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	38 839	38 512
Pågående nyanläggningar	14	1 426	28
Summa		50 325	48 278
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	15	1 257	1 352
Summa		1 257	1 352
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	16	1 491	2 301
Fordringar hos andra myndigheter	17	3 168	2 330
Övriga kortfristiga fordringar	18	50	5
Summa		4 709	4 636
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	19	14 255	14 895
Övriga upplupna intäkter	20	110	71
Summa		14 365	14 965
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	21	-4 313	-899
Summa		-4 313	-899
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	22	6 878	-4 510
Kassa och bank		94	91
Summa		6 972	-4 419
SUMMA TILLGÅNGAR		75 634	65 620

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2016-12-31	2015-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	23		
Statskapital	24	41	41
Donationskapital	25	5 546	1 751
Balanserad kapitalförändring	26	4 753	-1 292
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	10	192	287
Summa		10 532	787
Avsättningar			
Övriga avsättningar	27	890	1 335
Summa		890	1 335
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	28	44 103	43 194
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	29	2 817	3 804
Leverantörsskulder	30	6 501	5 045
Övriga kortfristiga skulder	31	1 072	1 110
Summa		54 494	53 153
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	32	5 394	6 031
Oförbrukade bidrag	33	4 198	4 296
Övriga förutbetalda intäkter	34	126	18
Summa		9 718	10 345
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		75 634	65 620

2.4 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag					
Anslag (tkr)	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid					
8:1 ap.4 Statens museer för världskultur	1 825	167 335	169 160	164 214	4 946
Summa	1 825	167 335	169 160	164 214	4 946
Finansiella villkor för anslag - UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid					
Anslag	Anslags-kredit	Anslags-behållning som disponeras 2016	Indrag av anslagbelopp		
8:1 Centrala museer: Myndigheter					
ap.4	5 020	3%	0		
Anslagssparandet prövas efter eventuell omfördelning av anslagssparande. Tabellen inkluderar anslagssparande och anslagskredit som i förekommande fall disponeras enligt 7 och 8 §§ anslagsförordningen (2011:223).					
Anslaget är räntebärande.					
Övriga villkor					
Låneram (enl. 7 kap.1 § budgetlagen)			59 000		
Räntekontokredit (enl. 7 kap. 4 § budgetlagen)			15 000		

"Utgifter" (164 214 tkr) i anslagsredovisningen skiljer sig från "Intäkter av anslag" resultaträkningen (158 163 tkr). Skillnaden förklaras av att anslaget belastats med finansiering av underskott, 5 758 tkr, som uppstått före 2016 i avgiftsfinansierad verksamhet. Skillnaden är även hänförlig till minskning med 293 tkr av den semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Dessa poster har belastat anslaget, men inte redovisats som kostnader i resultaträkningen.

2.5 Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd.

Myndigheten redovisar inte intäkter och kostnader på verksamhetsgrenar sedan motsvarande fördelning av anslaget togs bort i regleringsbrevet. Myndigheten överväger dock att införa redovisning på verksamhetsgrenar i årsredovisningen för 2017.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Som periodavgränsningspost ska belopp överstigande 20 tkr bokföras.

Kostnadsräkningen av anslagsavräkning tillämpas.

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Ingående skuld 926 tkr har minskat med 293 tkr till 633 tkr.

Hantering av underskott i Bergrummet

Det underskott, 5 758 tkr, som uppkommit i avgiftsfinansierad verksamhet bedriven i Bergrummet har i enlighet med skrivelse (dnr 382/2015) till kulturdepartementet avräknats anslaget under 2016. Då underskottet uppkommit före 2016 har redovisningen inte skett i årets resultaträkning, utan över balansräkning och anslagsredovisning. Hanteringen har kommunicerats med såväl Ekonomistyrningsverket som Riksrevisionen.

Full kostnadstäckning

Försäljning av varor i museernas butiker har krav på full kostnadstäckning vilket innebär att verksamheten är helt skild från anslaget och bär samtliga direkta och indirekta kostnader. Modellen för debitering av indirekta kostnader och lokalkostnader kommer att ses över under 2017. Resultatet redovisas separat i tabell under avgiftsredovisningen.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd över tre år, liksom förbättringsutgifter på annans fastighet överstigande 100 tkr, definieras som anläggningstillgångar. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider baseras på bedömd ekonomisk livslängd, men generellt gäller;

3 år	Datorer och kringutrustning
3-5 år	Immateriella anläggningstillgångar
10 år	Maskiner och tekniska anläggningar, basutställningar, förbättringsutgifter
15 år	Lagerhyllor
Ingen avskrivning	Kulturtillgångar

Pågående nyanläggning avser oftast basutställningar under uppbyggnad.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas bli betalda.

Kundförluster uppgår till 249 tkr.

Övriga omsättningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärdet enligt lägsta värdets princip.

Varulagret värderas till 1 257 tkr. Lagervärdet har minskat med 95 tkr.

Bedömning av inkurans har gjorts.

Skulder

Skulderna har tagits upp till de belopp varmed de beräknas bli betalda.

Avsättningar

Avsättningar har gjorts för lokala utvecklingsmedel enligt avtal samt för eventuellt vite i tvistemål.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare/styrelseuppdrag

Lön	2016	2015	2014
Överintendent			
Ann Follin	1203	297	
Ulf Tomner (feb-sept)		481	
Sanne Houby-Nielsen (jan-feb)		136	974

Sidouppdrag

Ann Follin har haft uppdrag som

- Styrelseledamot i Arbetsgivarverket
- Suppleant Follin Management Consulting AB
- Ledamot Elbil2020 (t o m 160216)
- Ledamot Kungliga Djurgårdens Intressenter AB (t o m 160425)

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2016	2015	2014
Totalt	5,1	4,06	3,6
Andel 60 dagar eller mer	60,4	41,27	46,4
Kvinnor	5,66	4,21	4,7
Män	4,11	3,85	2,2
Anställda - 29 år (redovisas ej)			2,59
Anställda 30 år - 49 år	4,9	5,15	4,65
Anställda 50 år -	5,58	2,77	2,45

Prestationsredovisning

Kostnader per prestation har tagits fram avseende museibesök och museiföremål. De har beräknats utifrån kostnader för de organisatoriska enheter som främst arbetar med museimiljö och med samlingen samt dess andel av gemensamma kostnader och lokalkostnader, baserad på kostnadsomslutning.

Redovisade kostnader per prestation avseende program och visningar, utställningsverksamhet och digitalisering utgår i årsredovisningen 2016 då jämförbarhet i tidsserien försvåras av omorganisation mm.

Prestationstalen kommer att omarbetas och presenteras på annat sätt i årsredovisningen 2017.

Noter

	2016	2015
Not 1 Intäkter av anslag		
Intäkter av anslag	158 163	153 831
Summa	158 163	153 831

Summa "Intäkter av anslag" resultaträkningen (158 163 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (164 214 tkr) i anslagsredovisningen UO 17 8:1 ap 4. Skillnaden är hänförlig till medel som erhållits från anslaget för finansiering av underskott, 5 758 tkr, vilket uppstått före 2016 i avgiftsfinansierad verksamhet. Skillnaden är även hänförlig till minskning med 293 tkr av den semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Dessa poster har belastat anslaget, men inte redovisats som kostnader i resultaträkningen. Se även 2.4 Anslagsredovisningen.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	5 706	4 762
Sponsring	0	600
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	9 126	12 476
Summa	14 832	17 838

De ökade intäkterna av 4§ förklaras främst av att konferensverksamheten vuxit i omfattning. Minskningen av övriga avgiftsintäkter förklaras av lägre entréintäkter beroende på fri entréreformen.

Not 3 Intäkter av bidrag		
Statliga givare	385	1 016
Fonder, stiftelser m.fl.	1 459	1 841
EU-projekt	0	127
Bidrag från övriga länder	506	
Summa erhållna bidragsinkomster	2 350	2 984
Periodisering av pågående bidragsprojekt	55	598
Summa bidragsintäkter	2 404	3 581

Minskningen av statliga bidragsinkomster förklaras främst av att färre personer än förra året omfattas av arbetsmarknadsstöd

Not 4 Finansiella intäkter		
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	222	106
Övriga ränteintäkter	2	11
Summa	224	117

De ökade ränteintäkterna förklaras av minusränta på lån avseende anläggningstillgångar

Not 5 Kostnader för personal

Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	45 097	46 863
-Varav arvoden till ej anställd personal	218	421
Övriga kostnader för personal	22 446	22 203
Summa	67 543	69 066

Minskningen av lönekostnader förklaras av att ett antal tjänster varit vakanta under en stor del av året.

Not 6 Kostnader för lokaler

Lokalhyra	61 633	61 701
El och fjärrvärme	2 550	2 092
Reparationer och underhåll	392	174
Övriga kostnader	2 873	2 629
Summa	67 448	66 596

Kostnaderna för lokalhyrorna är i princip oförändrade då hyreshöjningar motsvaras av den besparing uppsägningen av Bergrummet inneburit. Ökade kostnader för el beror till del av att sista kvartalet 2015 belastar 2016. Ökade övriga kostnader förklaras främst av lokalvårdskostnader, vilka ökat på grund av att konferensverksamheten ökat i omfattning.

Not 7 Övriga driftkostnader

Bevakning, reparationer och underhåll	5 214	4 925
Resor, information m.m.	4 082	5 366
Köp av varor	4 928	6 342
Köp av tjänster	16 409	16 108
Aktivering utgifter för basutställning	-625	-2 227
Reaförlust vid utrantering	596	0
Förändring av varulager	95	-64
Summa	30 699	30 450

En under året genomförd genomgång av myndighetens anläggnings-tillgångar har medfört utranteringar av tillgångar som inte finns kvar i verksamheten.

Not 8 Finansiella kostnader

Ränta på lån i Riksgäldskontoret	27	9
Övriga finansiella kostnader	19	13
Summa	46	22

Not 9 Transfereringar

Erhållna bidrag för finansiering av bidrag	20	30
Bidrag till kulturellt samarbete mellan Sverige och Grekland	-20	-30
Summa	0	0

Lämnade bidrag enligt beslut fattat 2015 av Nämnden för kulturellt utbyte mellan Sverige och Grekland.

Not 10 Årets kapitalförändring

Avgiftsfinansierad verksamhet, förändring	138	-90
Bidragsfinansierad verksamhet, förändring	54	377
Summa	192	287

Not 11 Immateriella anläggningstillgångar

Ingående anskaffningsvärde	2 858	1 416
Årets anskaffningar	1 217	1 442
Minskning ack anskaffning pga utträngning/försäljning	-295	
Summa anskaffningsvärde	3 780	2 858
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 151	-841
Årets avskrivningar	-606	-310
Minskning ack avskrivning pga utträngning/försäljning	295	
Summa ackumulerade avskrivningar	-1 462	-1 151
Utgående bokfört värde	2 318	1 707

Ökningen av immateriella tillgångar förklaras främst av investering i nytt personalsystem.

Not 12 Förbättringsutgifter på annans fastighet

Ingående anskaffningsvärde	21 096	20 236
Årets anskaffningar	1 816	860
Minskning ack anskaffning pga försäljning utträngning	-266	
Summa anskaffningsvärde	22 646	21 096
Ingående ackumulerade avskrivningar	-11 357	-10 117
Årets avskrivningar	-1 381	-1 241
Minskning ack avskrivning pga försäljning utträngning	152	
Summa ackumulerade avskrivningar	-12 586	-11 358
Utgående bokfört värde	10 060	9 739

Not 13 Maskiner, inventarier, installationer m.m.			
	Ingående anskaffningsvärde	152 607	139 157
	Årets anskaffningar	8 696	13 414
	Minskning ack anskaffning pga försäljning utrangering	-19 632	0
	Summa anskaffningsvärde	141 671	152 571
	Ingående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-113 842	-106 468
	Årets avskrivningar	-8 084	-7 592
	Minskning ack avskrivning pga försäljning utrangering	19 095	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-102 831	-114 060
	Utgående bokfört värde	38 839	38 512
Pågående nyanläggning			
Not 14	Ingående anskaffningsvärde	28	439
	Årets anskaffningar	1 398	9 279
	Aktivering av pågående	0	-9 691
	Summa anskaffningsvärde	1 426	28
Pågående nyanläggning avser utställningen Korsvägar 2 som öppnar i april 2017.			
Varulager och förråd			
Not 15	Ingående lagervärde avseende butikerna	1 352	1 288
	Årets förändring	-95	64
	Utgående lagervärde	1 257	1 352
Kundfordringar			
Not 16	Kundfordringar	1 734	2 301
	Befarade kundförluster	-249	0
	Summa	1 491	2 301
Fordringar hos andra myndigheter			
Not 17	Kundfordringar hos andra myndigheter	269	207
	Fordran ingående mervärdesskatt	2 898	2 123
	Summa	3 167	2 123
Övriga kortfristiga fordringar			
Not 18	Övriga kortfristiga fordringar	50	5
	Summa	50	5
Förutbetalda kostnader			
Not 19	Förutbetalda hyreskostnader	12 840	12 787
	Övriga förutbetalda kostnader	1 414	2 108
	Summa	14 255	14 895

Not 20 Övriga upplupna intäkter

Upplupna hyresintäkter	0	71
Upplupna intäkter	110	0
Summa	110	71

Not 21 Avräkning med statsverket**Anslag i räntebärande flöde**

Ingående balans	-1 825	1 288
Redovisat mot anslag	164 214	154 046
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-167 335	-157 160

Fordran/skuld

avseende anslag i räntebärande flöde	-4 946	-1 825
---	---------------	---------------

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag

Ingående balans	927	1 143
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-293	-216

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag

	633	927
--	------------	------------

Summa Avräkning med statsverket	-4 313	-899
--	---------------	-------------

Anslagssparandet förklaras av att ökade anslagsintäkter inte förbrukats, bland annat på grund av att tjänster varit vakanta under året.

Not 22 Kassa och bank

Behållning på räntekonto	6 878	-4 510
Dags- och växelkassor	94	91
Summa	6 972	-4 419

Förändringen förklaras av att ökade anslagsintäkter, drygt 10 175 tkr, inte förbrukats, bland annat på grund av att tjänster varit vakanta under året. Beviljad räntekontokredit enligt regleringsbrevet 13 000 tkr.

Not 23 Förändring av myndighetskapitalet

	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring. Avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring Bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
A. Ingående balans 20160101	41	1 751	-3 981	2 689	287	787
Föregående års kapitalförändring			-90	377	-287	0
Finansiering av underskott			5 758			5 758
Ny donation till kulturtillgångar		3 795				3 795
Årets kapitalförändring					192	192
B. Summa årets förändring		3 795	5 668	377	-95	9 745
c. Utgående balans 20151231	41	5 546	1 687	3 066	192	10 532

Finansiering av underskott i avgiftsfinansierad verksamhet, se förklaring under tilläggsupplysningar.

Not 24 Statskapital

Konst från Statens konstråd	41	41
Utgående balans	41	41

Not 25 Donationskapital

Bidragsfinansierade kulturtillgångar	5 546	1 751
	5 546	1 751

Not 26 Balanserad kapitalförändring

Avgiftsfinansierad verksamhet, överskott	1 687	-3 981
Bidragsfinansierad verksamhet, överskott	3 066	2 689
Summa	4 753	-1 292

Not 27 Övriga avsättningar

Ingående balans	1 335	577
Årets förändring	-445	758
Utgående balans	890	1 335

Posten avser avsättning för lokala omställningsmedel samt eventuellt vite. Minskningen förklaras av att den ingående avsättningen för avveckling av Bergrummet använts under året.

Not 28	Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	43 194	40 818
	Under året nyupptagna lån	11 072	11 040
	Årets amorteringar	-10 162	-8 664
	Utgående balans	44 103	43 194
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	59 000	62 000
Not 29	Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
	Leverantörsskulder andra myndigheter	1 173	1 678
	Arbetsgivaravgifter	1 329	1 667
	Utgående mervärdesskatt	314	459
	Summa	2 817	3 805
Not 30	Leverantörsskulder		
	Leverantörsskulder	6 501	5 045
	Summa	6 501	5 045
Not 31	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	1 071	1 105
	Övriga skulder	1	5
	Summa	1 072	1 110
Not 32	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner och löner inklusive sociala avgifter	3 561	3 841
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	839	601
	Övriga upplupna kostnader	994	1 589
	Summa	5 394	6 031
Not 33	Oförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	145	342
	varav som förväntas tas i anspråk:		
	<i>inom tre månader</i>	100	100
	<i>mer än tre månader till ett år</i>	45	242
	<i>mer än ett år till tre år</i>		
	<i>mer än tre år</i>		
	Oförbrukade sponsringsinkomster	242	242
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	3 811	3 712
	Summa	4 198	4 296
Not 34	Övriga förutbetalda intäkter		
	Förutbetalda intäkter	126	18
	Summa	126	18

2.6 Väsentliga uppgifter

(tkr)	2016	2015	2014	2013	2012
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	59 000	62 000	62 000	62 000	62 000
Utnyttjad	44 103	43 194	40 818	37 133	40 913
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	15 000	13 000	13 000	15 000	15 000
Maximalt utnyttjad	9 092	7 859	13 177	2 202	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	222	106	8	127	402
Räntekostnader	27	9	213	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	12 000	17 200	17 000	12 400	13 000
Avgiftsintäkter	14 832	17 838	19 124	18 315	20 866
Anslagskredit					
Beviljad	5 020	4 715	4 699	4 637	4 568
Utnyttjad	0	0	1 288	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	4 946	1 825	0	1 802	6 924
varav in-tecknat	0	0	0	0	0
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	107	116	130	128	116
Medelantalet anställda (st)	129	130	142	142	123
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 548	1 432	1 344	1 408	1 344
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	192	287	-1 669	-12 133	-1 160
Balanserad kapitalförändring	4 753	-1 292	377	12 510	13 670

Årsredovisning för Världskulturmuseerna 2016

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Göteborg den 22 februari 2017

Ann Follin
Överintendent